KAPATMA

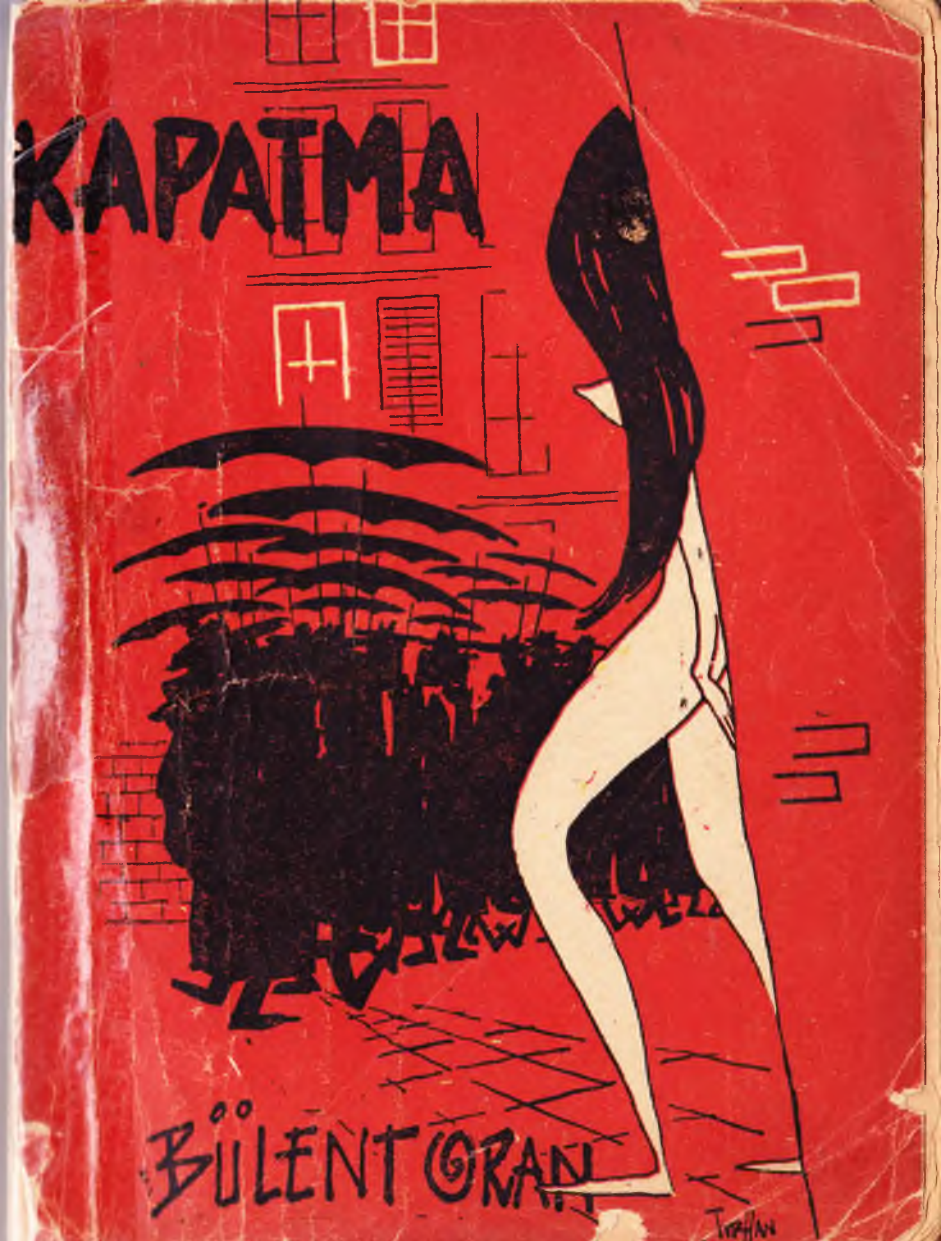

BÜLENT ORAN

Akbaba

MİZAH SERİSİ

ON BİRİNCİ
ESERİNİ
TAKDİM EDER

KAPATMA

MİZAH HİKÂYELERİ

BÜLENT ORAN

Fiyatı 1 Lira

Kapatma

Ayarını iyice şaşmış saatimle, yer yüzünün bütün parazitlerini alan kaynana dilli radyomu tamir ettirmişken oldu olacak bir kere de kendimi yoklatıvereyim dedim. Ocağına düştüğüm doktor, bütün hemcinsleri gibi göz kapaklarımı tersine çevirmekten kaburgalarım üzerinde trampet çalmağa kadar her nevi hokkabazlığı yaptıktan sonra:

— Size yumurta dokunuyor mu? diye sordu.

— Evet, cevabını verdim.

— Ne zamandan beri?

Doktorların teşhislerini, hastanın kültür derecesi ve anlattıkları hikâyelere göre koyduklarını bildiğimden işin başlangıcına kadar gitmeyi faydalı buldum:

— Tâ çocukluğumdan beri dokunur, dedim

— Çocukluğunuzdan ha, diye tekrarladı. Hım... Peki ilk ne gibi bir âraz gösterdi?.

— Kaba etlerim şişti.

— Kaba etleriniz mi?

— Evet...

Paşa amcamın resmi'in konsol arkasına düştüğü günlerdi

Başını kaşıyarak bana, tıp tarihinde yumurtanın kaba etlere dokunduğunun hiç işitilmediğini söyledi. Ben de diğer insanlardan farklı olduğum için tıp tarihinde bir yenilik yapmayı ilmi bir borç bildiğimi anlattım.

Hakikaten de öyleydi.

Yumurtanın ilk zararını gördüğüm zaman daha pek küçüktüm. Hizmetçileri değil de ev kızlarını ayartmayı düşünecek kadar da toydum.

Babamın sesinin gür olduğu, her bağırışında sarsıntıdan paşa amcanın resminin konsol arkasına düştüğü günlerdi. Hele annem tarafından haşlandığı vakitler serinlemek için beni karşısına diker:

— Ulan köpoğlu köpek, diye başlardı söze, yediğin naneler bini aştı. Komşunun kızını kümese kapatmağa utanmıyor musun?

Kümes faslının doğruluğuna rağmen ikinci kısma itirazı basar:

— Ben nane mane yemedim, derdim.

O, bu sözüm üzerine büsbütün köpürüp, yüzsüzlüğün bu derecesini anam olacak kadından başkasında görmediğini söyler, hazır yol açılmışken sevgili anneanneme lânetler yağdırarak kaynanaların belâlarını verdirir, akılsız kafasına uyup da lokantacının kızıyla evlenmediğine hayıflanır, sonunda da aynı soruyu tekrar yapıştırırdı:

— Cevap ver ulan, utanmıyor musun kümese kız kapatmaya?..

Evde, misafirlerle yapılan dedikodulardan, babamın da terzi Katina olacak şıllığı kapattığını bilirdim ama gene de:

— Utanıyorum, cevabını verirdim.

Terzi Katina olacak şıllığı kapattığımı bildiririm

Kapının arkasından şemsiyesini indirip, havada bir iki sallayarak hafif bir oda müziği çaldırdıktan sonra, soğukkanlılıkla tekrarlardı:

— Utanıyorsun, ha?..

Şemsiye gene sallanır, sesi yüreğimin ucunu sızlatırdı. Gözlerimin önünde kara şemsiyeli korkunç adamlar oynaşırlardı.

— Kuluçkadaki ligorin yumurtaları neden cılk çıktı anlaşılıyor, derdi. Geçen yılki rotlar da güme gittiydi. Neden?.. Bir sümüklü kız için ha!..

Sümükleri olsaydı bari... Sevgilime bu büyük iftirayı attığı için babama düşman kesilir, ilk fırsatta evden kaçmayı tasarlardım. O ise:

— Ulan, derdi, o kızın bir düzinesi gelse bir rot yumurtası etmez. Ama bir geçireyim onu elime, tuttuğum gibi bacaklarından ikiye ayıracağım.

Ah bu bacak ayırma tehdidi yok muydu, bitirirdi beni.

— Bir daha yapmam babacığım, derdim.

— Cevap veriyor bir de, başını eğip susacağına bir karış dil uzatıyor, diye bağırırdı. Şimdiden kız kapatırsan sonradan kimbilir ne mal olursun.

İlerde cins bir mal olmamam için de konseri kaba etlerimde devam ettirir, ben de pek nota bilmememe ve sesimin fazla güzel olmamasına rağmen şarkıya başlardım.

İşte yumurtanın ilk zararını bu şekilde görmüştüm.

Doktora:

— Böyle doktor bey, dedim, anlattığım gibi. Bana ne tavsiye edersiniz?..

— Birazcık akıl fikir, diyerek hazırladığı reçeteyi yırttı.

Şimdi de tavsiye ettiği şeyi arıyorum.

Çekirdeksiz Domates

Tulumbacılık asil mesleğiyle ilgili olan bu hikâye tamamen uydurmadır.

Film gayet güzel ve patırdısız olduğundan, tam uyumağa hazırlanırken, salona giren münasebetsizin biri, karanlığı eliyle tutmak istiyormuş gibi acaip hareketler yaparak, «Ahmet Bey, neredesin, sizin ev yanıyor» diye bağırdı ve kollarını oynatmağa devam ettiği için de parmağını bir kadıncağızın gözüne soktu.

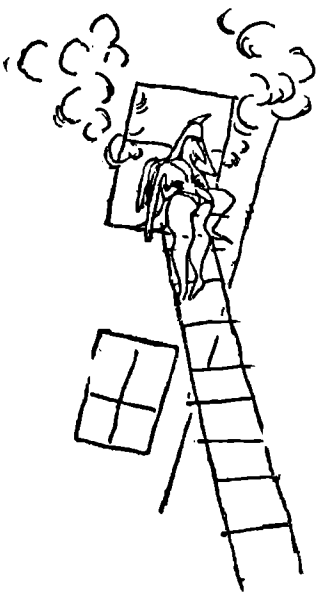

Karikatürlerde gördüğüm üçüncü kattan kurtarılan kızlar

Kasaba sinemalarında doğru dürüst bir uyku kes irme imkânı olmadığına küfreder ve «Eşek herif, burayı itf iye kovuşu mu sanıyor?» diye söylenirken, yapılan konuşmadan, yangının bizim sokaktan çıktığını anladım. Vaziyet vahimdi. Döşemenin arasına gizlediğim açık resimlerin yanması korkusuyla hemen dışarı fırladım.

Mahalle bayram yerine dönmüştü. Çoktan beri kasabaya cambazlar gelmediği için heyecanlı bir eğlenceden mahrum kalan halk, hayatından memnun bir şekilde alevler hakkında mütalâa yürütüyordu. Gençler ise kızlarla arayı yapmak fırsatını yakalamışlardı. Yangın psikolojisi bu işi kolaylaştırıyordu.

"Ahmet Bey, nerdesin? Sizin ev yanıyor...,

Komedi bizden altı ev ötede başlamıştı. Resimleri ferah ferah kurtarabilirdim. Yaptığım ilk müsbet iş, eve girerken muhterem kafamı kapıya çarpmak oldu. Zira ufacık bir yağmur veya hafif bir serpinti gibi bir yangın başlangıcı bile elektrik tesisatının 5—6 ay bozulması için kâfi bir sebepti.

Besleme kız, elinde bir mumla, Ofelya rolüne çıkmış bir inek zerafetiyle yanıma gelerek:

— Mahvolduk, dedi.

Cevap vermeden üst kata çıkıp el yordamiyle resimleri kurtardım. Artık bence korkulacak bir taraf kalmamıştı. Aşağıya inerek etrafa bir göz attım.

Eve, rahmetli dedemin cenazesi kalktığı gün gelen bütün ıskatçılar tam kadroyla doluşmuşlar, soluk mum ışıkları altında, bahşiş koparmak asil düşüncesiyle canlanarak yardım etmeğe çalışıyor, fakat birbirlerinin kafalarına toslamaktan başka bir şey beceremiyorlardı. Devlet daireleri ve askerlik şubele-

rinde olduğu gibi «Yangında ilk kurtarılacak eşya» diye levhalar bulunmadığı için herkes kendince mühim addettiği bir şeye saldırıyordu.

Halının içine bir yastık, bir sepet patates, dikiş makinesinin kapağı, çamaşır ocağında yakılma çağı gelmiş üç bacaklı bir sandalya ve apteshane süpürgesi gibi yükte ağır pahada hafif şeyler dolduruluyor; gümüş takımları, mücevher kutusu v.s. gibi lüzumsuz şeyler ise insaniyet sahibi kurtarıcıların koyunlarına giriyordu.

Eniştem, telefonda itfaiye ile konuşmaktaydı:

— Yirmi dakika evvel telefon eden gene bizdik... Evet bu dördüncü sefer... Gücenmeyiniz amma eğer zahmet olmazsa teşrifinizi rica edeceğiz... Efendim... Ha şu mesele... Demek yangının ayağınıza gelmesini bekliyorsunuz. Elinizi bu kadar çabuk tuttuğunuza göre o da olur.

Ve işin kötüsü, eniştemin sinirlerini yatıştırması için yolacak saçı da yoktu. Devrialem seyahati yapmış bir ukala tavrıyla:

— Dünyanın hiç bir yerinde böyle kaplumbağa hareketli bir itfaiye teşkilâtı yoktur, dedi.

— Bu şekilde konuşmak için ecnebi memleketlerdeki yangınları seyretmiş olmak lâzım, cevabını verdim. Halbuki siz hiç bir yere gitmediniz. Benim bildiğim ise, şu kürenin iki kutbu arasındaki her yerde itfaiye teşkilâtı, küçük çocuklara tulumbacı olmak hevesini aşılamaktan başka işe yaramıyan lüks bir teşkilâttır.

Bu minval üzerine uzun uzadıya gevezelik ettik. Münakaşa uzadıkça kızışıyordu. Fakat büyük bir patırdı ve cakayla gelen itfaiye arabalarını seyretmek için dışarı fırladım. Çan sesleri ruhumun en ince taraflarına dokunuyordu. Çocukluğumda, ilerde şatafatlı bir itfaiye eri olabilmek arzusuyla yaşadığım günlerdeki tatlı hazzı duydum. Bu şerefli meslek, bu harika şapkalar ve bilhassa karikatürlerde gördüğüm, üçüncü katlardan kurtarılarak indirilen hanım kızlar için kurduğum hayalleri düşündüm. O zamanlar, âşık olduğum her dişi için, muhayyilemde bir yangın çıkarır, seyircilerin alkışları arasında, kahramanlara yakışır bir cesaretle onu üst kattaki yatağından kurtarırdım.

Şimdi ise itfaiyeci yerine basit bir memurdum ve yanan evde hizmetçilik yapan sevgilim ise bodrumda yattığından hiç bir fedakârlığa lüzum kalmadan kendi kendini kurtarmıştı.

Gürültü gökleri tırmalıyordu. Alevleri gören gecekondular yeni kurdukları evlerini süsleyecek herhangi bir ganimet koparmak düşüncesiyle doluşmuşlardı. Aralarında şu senin bu benim diye mal kavgaları başlamıştı. Vazifeşinas polisin biri, ayrı ayrı şahıslara düşen bir çift koltuğun aynı elde kalması için, birinin fedakârlık yapması ve perde takımıyla değişmeleri fikrini ileri sürüyordu. Bekçiler bile ellerinden gelen yardımları esirgemezken, yangının tadını çıkarmasını bilmeyen ahmağın biri, vazife, ahlâk, insanlık vs. kelimelerini kullanarak zabıta aleyhinde ukalalıkta bulunuyordu.

Delikanlıları bir takım teşbihlere zorlayan hortumlar, hayasızcasına sokaklara dökülmüştü. İtfaiye âmiri, işini bilir bir orkestra şefi gibi elini kolunu sallayarak artistik emirler savuruyordu. Fakat şu uğursuz su gene nazlanmaktaydı. Bir ara:

— Motor su çekmiyor, diye bağırdılar.

Yanımda duran ihtiyar bir adam ise, itfaiye âmirinin, garajın arkasında yaptığı bahçeyi methederek:

— Kendi üstad bir bahçıvandır, diyordu. Hele öyle bir çekirdeksiz domates yetiştirir ki...

İyi çekirdeksiz domates yetiştirdiği belliydi... Bense, alevler bizim evi sararsa başka yere taşınırız diye düşünüyordum. Burası dişilerden yana kısır bir sokaktı. Başka mahallelerde ise...

İhtiyar hâlâ fidelerden bahsediyor; yangının nasıl olsa bir sonu gelip, gazetelerde, «İtfaiyenin fedakârca çalışması ile söndürülmüştür» diye yazılacağını tecrübeleriyle bilen bahçıvan âmir ise, bahçe sularken çalışan, yangınlarda damarı tutan motörlerin anaları hakkında hayırlı olmayan temennilerle emirlerine devam ediyordu.

Jigolo Ahmet

Söze:

— Gözüm, diye başladı, sizi bir yerden ısırıyor...

Suratını biçimsiz bir imtihan sorusu karşısında kalmış tembel öğrenciler gibi acaip şekillere sokarak bir müddet bu ısırışın nereden olduğunu araştırdı. Nihayet:

— Hatırlayamadım ama mutlak tanıyorum, dedi. Nerelerde bulundunuz?

Bu göz ısırmalar, hele böyle meyhane köşelerinde rastlayınca işin akrabalığa kadar dayandığını bildiğimden aldırmadım. O ise bulunduğum yeri çıkarabilmek için aksi bir coğrafya öğretmeni inadıyla Türkiye'nin bütün illerini teker teker saydı. Sökemeyince, sıranın ilçelere gelmesinden korktuğumdan:

— Bakırköy, dedim, bütün hayatım Bakırköy'de geçti.

İkinci sınıf memurlar veya birinci sınıf ap alları andıran tipik bir suratı olmasına rağmen, Bakırköy'lülüğümü duyunca ne mânâlı, mânâlı gülümsedi, ne de delilerle ilgili bir nükte yaptı. Sadece kadehini kaldırıp:

— İçelim, diye mırıldandı.

İçtik. Traşın hiç bir şeklinden hoşlanmadığımdan, herifin gevezeliğinden kaçmak amacıyla gözlerimi duvardaki çıplak kadın resmine diktim. Bu bakışımdan faydalanarak:

— Güzel karı, dedi. Ama resim bu tabii, yoksa hakikatte böyle göğüsleri dik olan bir kadın çıksa dünyayı yakıp yıkar.

Dünyanın selâmeti ve yanıp yıkılmaması namına kadınlara böyle göğüs vermemesi için Tanrıya dua ederken, o:

— Güzel karı, ama resim bu tabii..

— Bir zamanlar, diye devam etti, elime buna benzer bir parça geçmişti.

O parçanın hikâyesiyle üç duble birayı bitirdik. Kafam dumanlıydı Sadece dinler gözüktüğümden, kadının mı, kocasının mı, yoksa dostunun mu kadını bıçakladığını sökemeden, hikâyenin sonunda nezaketen:

— Vah, vah, dedim.

— Vah, vah ya, dedi... Hey gidi dünya hey... Bir zamanlar beni görüp de kesesinin ağzını açmayan kadın yoktu.

Bir müddet de kadınlardan yediği paraları anlattı. O kadar çok yemişti ki, nasıl olup da mide fesadına uğramadığına şaştım.

— Alışmışız kardeşim, diye söylendi, para bir kadından gelmiyorsa tadı yok... Sen hiç kadın parası yedin mi?

— Ben vejetariyenim, cevabını verdim.

— Kusura bakma ama anlayamadım, ne demek o?

— Ne, ne demek?

— Vejetariyen.

— Yalnız sebze yiyen insan demek. Sebzeden başka bir şey yemem. Ne et, ne de kadın parası...

— Yazık, dedi, kadın parasının tadı hiç bir şeyde yoktur.

Kadın parasının lezzeti hakkında bir tatlıcı ilânına yarayacak cümleler sarfetti, ve:

— Bana Jigolo Ahmet derler, diye övündü.

Bu bahsi ballandırarak anlatmıştı ki, parası bol aklı kıt bir hatuncağız bulduğum takdirde perhizi bozmağa niyetlenerek sordum:

— Kadın parası nasıl yenir?

— Basbayağı, dedi.

Demek mesele bu kadar basitti. Fakat zekâm henüz bu kadarcık tariften bir şeyler çıkaracak kadar inkişaf etmediğinden:

— Nasıl basbayağı? dedim. Güzel olmıyan bir adam da yiyebilir mi?

— Güzellikle alâkası yok. Çeneyle var. Çenen sağlam mı ona bak sen.

Gerek boksa çalıştığım zamandan, gerek mahalle kavgalarında dayak yemek şerefini kimseye bırakmamak için yediğim yumruklardan çenem oldukça tecrübe görmüştü:

— Çenemin sağlamlığına diyecek yok, cevabını verdim. Eğer iş bununla bitiyorsa bütün kadınlar çantalarına sıkı sarılsınlar.

— Yaşa aslan, dedi... Çabuk inkişaf edeceksin. Haydi çekelim.

Çektik.

— Çeneden başka ne lâzım?

— Kıyafet... Şık gezmek... Karı kısmı kıyafete kesilir. Bu yüzden altı defa kodese girdim.

Adalet ilmine olan yüksek kabiliyetim, bana, Hukuk Fakültesinden sadece iki kerecik belge almak imkânını bağışlayabildiği için Türk Ceza Kanununda şık gezenler hakkındaki maddeleri öğrenmeğe pek fırsat bulamamıştım.

— Cehaletimi mazur görün ama, dedim, şıklık ne dereceyi bulunca hapsediyorlar insanı?

— Belli olmuyor. Kanunlar lâstikli.

— Peki şık gezmeden kadın parası yemek kabil değil mi?

— Yenir tabii... Kadın var kılığa kıyafete aldırmaz... Aşktan maşktan üç lâf edersin, iki kadeh de rakı tamam... Kadın var meselâ subay meraklısı... Ağzınla kuş tutsan nafile... Mecbursun bir subay elbisesi bulmağa.

— Demek subay elbisesi geçiyor.

— Yerine göre. Kimisi tayyare gediklisine meraklı, kimi polise bayılır.

Sonra, vatman, itfaiyeci, deniz subayı, bandocu, bekçi ve saire elbiselerinin hangi tip kadınlar üzerinde tesir yaptığını ayrı ayrı anlattı, ve:

— Bu kıyafetlerin hepsi için ayrı ayrı hapse girdim, dedi. Ama ne yaparsın, karı milletinin eli sıkı, adama kolay kolay para kaptırmıyorlar.

Bütün kolay para yapma yollarını teker teker öğrendikten sonra hemen faaliyete geçtim. Şimdi şıklığım tamamlanmak üzere. Gardrobumu zenginleştirmeğe çalışıyorum. Bugüne bugün, bir gümrük memuru ve bir de otobüs kontrolörü elbisesine sahibim. Kıyafet koleksiyonum tamamlanınca kadın çantalarının er geç bana da güleceğinden eminim. Beni farasa bir çöpçü üniforması içinde görüp de servetini esirgeme kudretini kaybetmiyecek bir kadın tasavvur edemiyorum. Bu yüden, paralarına kıymet veren hanımlarımızın üzerimde resmi bir elbise varken bana rastlamamalarını dilerim. Yoksa günah benden gider.

Uyku

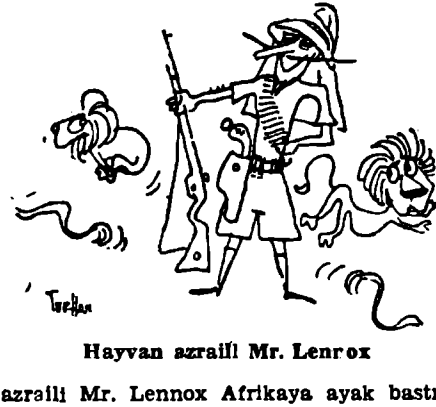

Hayvan azraili Mr. Lenrox

Meşhur hayvan azraili Mr. Lennox Afrikaya ayak bastığı zaman nasıl bütün aslanlar kaçacak delik ararlarsa, ben de bir devlet dairesine girdiğim vakit ne kadar sinek varsa hepsi korkudan düşüp ölürlerdi. Zira ben dünyanın hiç bir köşesinde rakibi olmayan bir adam, memurluğun birinci vasfı olan sinek avcılığında üstad bir vatandaştım. Lâkin buna rağmen, memuriyet tarihimizin gerileme devrine yol açacağından dahi korkmıyarak pasaportu elime tutuşturdular. Neymiş, iş başında uyuyormuşum Bu düpedüz nankörlüktü. Hattâ hattâ cehalet. Doğrusu cemiyetimizin kültürel geriliği karşısında şaşıp kaldım. Demek bu adamlar hayatlarında sıhhi bir kitap yüzü görmemişlerdi. Uykunun hayat olduğunu bilmiyorlardı Bütün uğursuzluk da bundan çıktı ya... Bir gün, ilmin ışığında yıkanmış bilgili bir adam sıfatıyla, desinatörlerin resim masasından faydalanarak yattığım meyilli karyolamda, ayklarımı göğün or'alık yerine uzatmış, uyuklarken müfettişin başkınına uğradım.

Müfettiş, dehşet saçan bir bakış fırlattıktan sonra, çok mühim bir şey keşfetmiş gibi bir tavırla:

— Siz uyuyordunuz, dedi.

Müdür muavini çaresizlik içinde avuçlarını oğuşturarak bağırdı:

— Hayret, olur şey değil...

Dünya nüfusunu bilmememe rağmen istatistiğe dayanan ilmi bir cevap vermek arzusuyla:

— Arz üzerindeki 800 milyar insan bu işi muntazaman

— Çorap, ayaklara giyilir...

yaptıklarına göre günde 800 milyar kere tekrar edilen şeye şaşmanıza da ben hayret ettim, cevabını verdim.

Sun'yet dolu yapışkan bakışlarını asmış olduğum çoraplarıma diken müfettiş, hiç rastlamadığı acaip bir şey görüyormuş gibi sordu:

— Bunlar da ne?

Adamın cehaletine şaşmama rağmen asil bir ailenin asil bir evlâdı olmam dolayısiyle, cehaletini mazur göstermeğe çabalayan insani bir sesle:

— Çorap, dedim, ayaklara giyilir. Sizi belki deseni yanıltı da bilemediniz. Gerçi çizgileri bir yaban eşeğine benziyor ama, kendisi nedice itibariyle bir çift çoraptan başka bir şey değil...

— Benim bildiğim çorap ayakta olur, cevabını verdi. Ve o uğursuz bakışlarını ayaklarıma dikti.

O anda yalın ayak olduğumu, papuçlarımın etajerin teknik kitaplar rafında bulunduğunu hatırlayarak:

— Şayet ayakkabıyla uyursam korkunç rüyalar görüyorum, diye kendimi müdafaa etmeğe çalışsam, çorapları ise, malûm ya terleyince kurutmak lâzım.

Sözlerim bitmeden müfettiş, kalın gövdesinden beklenmiyen bir çeviklikle, yerli film figüranları gibi alengirli bir şekilde sırt üstü düştü. Peşi sıra dolaşan dalkavuklar apışarak:

— Bayıldı, diye bağırdılar.

Son bir insani harekette bulunmak için sürahiyi adamın başından aşağıya boşalttım. Bu ilmi ve insani hareketim üzerine müdür muavini kıpkırmızı olarak:

— Sizi asmalı, diye bağırdı, kurtulmak için asmak lâzım.

— Sinirlenmeyiniz, dedim, başınıza kan hücum ediyor. Benim darağacında sallanmamı görmek bahtiyarlığına varmadan ölmek istemiyorsanız hacamat yaptırın. Sülük kullanmak da fena olmaz.

Bu hususta kocakarılara taş çıkartacak bir bilgiye sahip olduğumdan, müdür muavinine hangi hayvan pisliğini yer veya ne otunun suyunu içerse selâmete kavuşabileceğini söylemeğe kalmadan müfettiş kendine geldi. Ben de kendimi bir muhalif parti âzası çabukluğuyla kapı dışarı edilmiş buldum.

Sepetlenmeme sebep olan bu meselede, uyuma merakımdan ziyade akrabaların kabahati vardı. Zira münasebetsiz insanlarla dolu ve bir sokak köpeğinin şeceresinden bile daha değersiz olan o dallı budaklı levhada, ne ensesi kalın bir amca, ne de arkasına dayanabilecek bir dayı vardı. Ailemizin iftihar kaynağı olan ve bilmem kaç göbek öteye kadar bir sürü ölü ismiyle mezarlık haritasına benzeyen o lüzumsuz tablodan ismimi silerek, bu hareketim karşısında bir mumyaya dönen sevgili babama:

— Ben bu işte yokum artık, dedim.

— Sefil, diye bağırdı o, damarlarında asil ve necip bir kan dolaşan ailemize yaptığın bu hareketi evden kovulmakla ödeyeceksin.

— Ben kanımın tahlil raporunda asalet ve necabet diye bir şeye rastlamadım, dedim.

Ve sokağa atılmamın şerefiyle mağrur; koltuğuma sıkıştıracak bir bohçam dahi olmadığından ellerimi sallayarak

dışarıya çıktım, şöyle gerinerek mutlak hürriyet teneffüs etmek için ciğerlerimi şişirdim. Fakat kokusunu hiç de iyi bulmadım. Zira işe üstü açık bir lâğım karışmıştı. Çok geçmeden açlık da boy gösterdi. Çaresiz bir şeyler yapmak lâzımdı. Yediği ufak bir mirası daha fazla ufaltmamak isteyen bir arkadaşımın sermayesiyle ihtisasım olan bir işe atıldım. Bir uyku enstitüsü açtık. Maksadım geceleri uyku tutturamayan zenginlere bunun kolaylıklarını göstermekti. Şansımız iyi gitti. Şöhretim bir orman yangını çabukluğuyla yayıldı. Bu işe tek başıma yetişemediğim için devlet dairelerinde uyuklama ilmine vâkıf usta memurlardan yardımcılar tuttum. Sonra genç kızlar için hususi dersler de veriyordum. Bu tatlı bir fasıldı. Lâkin vaziyeti haber alan dul kadınlar başıma öyle bir üşüştüler ki canımı zor kurtardım.

Bir gün alkışlar arasında ders salonuna girince, yeni talebeler arasında bizim mahut müfettişi gördüm. Zava'lı benden medet ummağa gelmiş'i. Dinleyicivi peşin bir hükümle uykuya alıştırmak isteyen bayram hatipleri gibi cebimden bir top kâğıt çıkardım ve söze başladım.

— Pek sayın bay ve bayancıklar... Maalesef memleketimizde esaslı bir edebiyat münekkidi yetişmediği için halkımız kendisini çabuk uyutacak özlü eserleri bulmakta sıkıntı çekmektedir. Gerçi radyo temsillerinde umumiyetle esnetici eserler oynatılmakta ise de aktörler fazla patırtılı sesler çıkardıklarından bir fayda hasıl olmuyor. Velhasıl bu hususta radyodan da, seçim konuşmaları hariç pek istifade edilemiyor. Millî bayramlar ve konferanslardaki hatipleri dinlemek fırsatı ise pek az ele geçmektedir ki memleketimizin uyku durumu fecaatini ıslah için üyük bir hamle yapmak mecburiyetindeyiz.

Meclise yanlamak isteyen bir mebus nazırzedi gibi bağırmağa başladığımdan sesimi biraz alçaltarak devam ettim:

— Yatak odaları sisteminde büyük bir inkılâp yapmak zamanı gelmiştir. Yataklar, karyolalar v.s. kaldırılarak yerine yazı masası, sandalyeler ve dosya dolapları yerleştirmek lâzımdır. Bu suretle kendinizi, yatakta uykusu kaçmış bir sinir hastası yerine, ay başını bekleyen bir memur sanarak tatlı tatlı kestirebilirsiniz. Şayet bu arada, bıkmış olduğunuz karılarınızı bir yazı makinesi önüne yerleştirirseniz, onlara kar-

şu ölmüş olan arzularınız da yeniden alevlenir Zira daktilolar sevgelerden daha cazibelidirler. Yalnız dikkat edeceğiniz bir nokta. evlerinize müfettiş denilen uğursuz mahlûkların ayaklarının girmemesidir.

Sözlerimin burasında bizim müfettiş gene bayılarak kabak kafası. sıranın yanındaki kâğıt sepetine girdi.

Ve bu sefer, o saç bile bitmeyen uğursuz kelleye bir damlacık dahi su dökmeğe lüzum görmeden konuşmama devam ettim...

Devlet Kuşu

NOT : Siyasi bir yazı değildir. İçinde hükûmet, bakanlar, polislik, DP. v.s. olmadığı için ilgili makamların okumak zahmetine katlanmamaları rica olunur.

Konu koşmu:

— Vallahi böyle büyük devlet kuşu herkesin başına konmaz, diye konuşmuşlardı.

Kuşbazlarla arkadaşlık yapmak şiddetle yasak edildiğinden saka, iskete, filorya ile bir de genel olarak karga ve leylekten başkasını öğrenme fırsatını bulamamıştım. Bu yüzden, adını ilk defa duyduğum Devlet Kuşu hakkında hiç bir bilgim yoktu. 150 liyayla dört ocaklı karşılığında aldığım çifte kenesitli sakamı bile yüreği sızlamadan salıp, üstelik «Bir daha görürsem karışmam ha» tehdidini savuran anneannemin teyzeme kuş besletmeğe kalkmasına şaşmıştım.

Şaşmakla beraber mahallede caka yapmaktan da kendimi alamıyordum. Konuşma kazara bu konuya saptı mı hemen:

— Nedir yani o, diye gururla konuşuyordum, alt tarafı bir iskete... Bir şey mi ki... Asıl siz bizim eve gelecek kuşu görün, öyle büyük ki kimsede yok.

Büyük lâfımı duyan kıskançlar:

— Karga mı? diye alaylı bir şekilde soruyorlardı.

— Kargayı babanız besler, diyordum.

— Ya ne öyleyse?

— Bilemessiniz.

Bir bilirsin bilemezsin kavgası başlıyor, herkes kıtaların isminden cinsi bahislere kadar bütün bilgisini ortaya döküyor, fakat kimse kuşumuzun adını bulamıyordu. O zaman:

— Devlet kuşu, diyordum.

— Devlet kuşu mu?..

— Devlet kuşu ya... Var mı hiç birinizde?

— Bizde yok ama Tüdü İbrahim'de vardır. O bir tütüledi mi değil devlet, leylekleri bile ökseye düşürür.

— Ama bu leylek değil.

Hemen İbrahim'e koşup soruyorduk. O, aslında böyle bir şeyden haberi olmamakla beraber şöhretine zarar vermemek için lâfı gargaraya getirip:

— Devlet kuşu mu? diye dudak büküyor, bi yaz öksürük, az buçuk kekeleme, kem kümden sonra:

— Vardı ama sattım, diyordu.

Bu mahut kuşun Abdurrahman eniştem olduğunu çok zaman sonra farkettim.

Bu «vardı» kelimesi fiyakamı bozuyordu ama şimdilik kimsede olmaması içimi ferahlatıyordu.

— Nasıl bir şey, diye soruyorlardı, bu Devlet Kuşu?

— Nasıl olacak, basbayağı şey, cevabını veriyordu. Kanatları var, uçar.

Günler bu şekilde tartışmalar, kavgalarla geçiyor, kuş bir türlü eve gelmek bilmiyordu. Bir kere cesaret edip:

— Anneanneciğim, devlet kuşu ne zaman gelecek? diye sormuştum.

— Şimdi senin ağzını yırtarım, diye bağırmıştı. Bacak kadar yumurcak, senin nene lâzım öyle şeyler? Terbiyesizliğin lüzumu yok.

Ceketimin falan yırtılmasına aldırmazdım ama nedense ağzımın bir şey olmasından korkardım. Böyle söylendiği zaman ağzımın ortasına biçimsiz bir yama dikilmiş olduğunu düşünerek ürperirdim. Yama fakirlik alâmetidir... Hele ağızda olursa kimbilir herkes ne derdi?

Ayrıca kuşla terbiyesizlik arasında bir ilgi de kuramıyordum. Bu problemde aklımın almadığı diğer bir nokta da evimizde dünya kadar oda olduğu halde sanki hiç yer kalmamış gibi kuşun, teyzemin başına konulmak istenmesiydi. Atıfet Hanım, teyzeme:

— Aman kızım dikkatli ol, demişti. İnsanın başına her zaman böyle devlet kuşu konmaz.

Bu yüzden en doğru bilgiyi teyzemin kendisinden alabileceğimi hesaplayarak ona:

— Kuş ne zaman gelecek? diye sordum.

— Ne kuşu? dedi.

— Devlet kuşu.

Güldü:

— Yakında, cevabını verdi.

Yıllarca ümitle bekleyip durdum. Ve mahut kuşun Abdurrahman eniştem olduğunu çok zaman sonra farkettim.

Azı Dişi

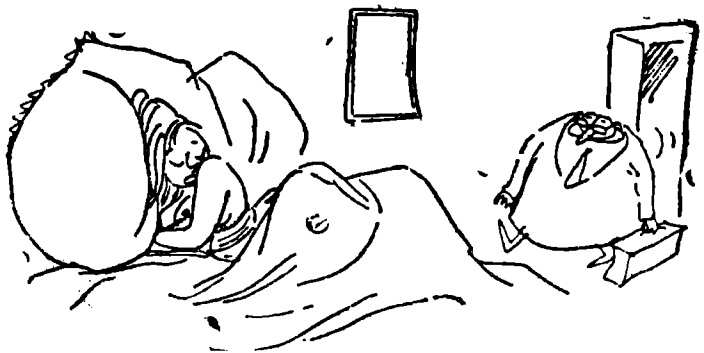

Her seyahatten dönüşte karısını yorganın altında yalnız bulur...

Muhasebe defterlerindeki hileleri **yakalamak** göreviyle teftise çıkıp da ansızın eve döndüğü zamanlar, biricik karısı sevgililerini gizleyemesin diye karyolanın altını kapalı, elbise dolabını da bir çapkının dikine sığamıyacağı kadar alçak yaptırmıştı.

Çünkü o, otuz ikisi de çürük olan dişlerini tedavi ettirebilmek için dişçide sırasını beklerken karıştırdığı mizah dergilerindeki karikatürler yardımıyla kocalar baskın edince âşıkların karyola altı ve gardroplara tıkıldığını öğrenmişti.

Eğer otuz iki dişi daha bulunsaydı da onların tedavisi yüzü suyu hürmetine biraz fazla sıra bekleseydi, o zaman, dergilerdeki yazılara da göz gezdirmek zorunda kalıp, hikâyelerde, kadınların diğer hınzırlıklarını okuyacaktı. Ama, takma dişlerini su dolu bardağa koyup da geceleri rahatça horlamak saadetine ulaşalıdan beri okumak lüzumunu hissetmemişti.

Gelir Vergisi Kanunu ve kabızlıkla ilgili nakalelerden

başka yazılar için kafa yormanın budalalık olduğu fikrindeydi.

— Edebiyat saçmalıktır, derdi, boş adamların işidir.

Böyle dediği için de bir takım boş adamların, dolularına karılarıyla ne hallar karıştırabileceklerini kestirememiş, marangozlukla ilgili bütün tedbirlerine rağmen kendinden bambaşka tipte bir çocuğu olmuştu. Kapkara bir babadan sarışın bir yavrucak...

Bu papatya sarısı bebeciği büyük bir iyi niyetle kucaklamasına rağmen, şeytan denen o münasebetsiz varlık, kulağına, bu işte bir bit yeniği bulunduğunu fısıldayınca da yavrusundaki renk farkını kapı önünde ıslık konseri veren çapkın delikanlılar dururken veraset kanununda aramağa kalkmıştı.

Çünkü her seyahatten dönüşte, karısını yorganının altında tek başına bulur, kedili mahmur gözlerle ona bakarak:

— Bana ne getirdin kocacığım, diye sorar, eğer hoşuna giden bir hediyeye kavuşmuşsa efendisinin kabak kafası üzerinde kırmızı bir dudak izi bırakan busesini kondururdu.

Yanında çalışanlara:

— Kadın çiçek gibidir, derdi, koklandıkça solar.

Böyle bitkisel kanunlar vazettiği günlerden birinde, memurlardan biri dayanamıyarak:

— Kendi karısının üzerinde bütün erkeklerin burun izlerini bulabilirsiniz, diye iftira atmıştı, benim mübarek burnum da dahil tabii...

Hikâye böylece devam ediyor, olayın iki ucu bir türlü denk gelip, koca, karısının koynunda bir yabancı ikamet ederken odaya giremiyordu.

Zaten sarışın bebeğine rağmen hayat yoldaşına hiç bir burnun değmediğine emindi. Çünkü karısının bir sabah çiçeği kadar taze bir cildi vardı.

Takma dişlerini üzerine geçirdiği mahut azı dişi apse yapıp da muayenehanede o kötü hikâyeyi okumasaydı eşi mahalle bekârlarına cömertçe bağışlarda bulunmaya devam edecekti, her halde. Hikâyenin tesiriyle teftişten ilk döndüğü gece eve kapı yerine balkon penceresinden girmeyi deneyince yatağına kurulup kendi pijamasını da sırtına geçirmiş olan delikanlı kaçacak yer bulamamıştı. Karısı ise:

— Ne getirdin kocacığım, diyeceği yerde, hırsızlar gibi camdan girmeye utanmıyor musun, diye sormuştu!

O berbat hikâye yüzünden doğru yoldan çıkan koca başını önüne eğerek:

— Utanıyorum karıcığım, demiş, o günden sonra da çiçekler'in koklanmaları üzerine konferanslar vermekten vazgeçmişti.

Bir Noktacık

Sevgilimin bir fotoğrafını çekmek için

Eğer sivri akılının biri, yapacak başka hiçbir işi olmadığı için, telgraf denen mendebur mekanizmayı icat etmeseydi benim de başıma bu işler gelmiyecekti. İşte, ismini bile hatırlamak istemediğim o zat, kellere mahsus bir ilâç, imtihanda kolay kopya çekmeğe yarayan bir âlet veya ipsiz uçurma gibi insaniyete çok daha yararlı şeyler varken bu lüzumsuz işe kafa yormuş, ben de bu yüzden bir adam öldürmeğe kalkışmıştım.

Evet, adam öldürmeğe... Neyse ki iyi bir karavanacı olduğumdan ruhunu cehenneme yollamak istediğim herifin kellesine nişan almama rağmen, kurşun zavallı bir sürahiye isabet etmişti. Halbuki herifi temizlemek, ancak sürahiye nişan almamla kabildi. Bu taktik hatam yüzünden hayatını kurtaran ve ölümden ziyade cinayet istismarı gazetelerine mevzu olmaktan korkan adam, piştovlu elime sarılarak:

— Durun, diye inlemişti, bütün mesele bir nokta fazlalığından ileri geliyor. Ufacık bir nokta...

Ben de, bu yalvarmalardan fazla, ağızdan dolma silâhımla ikinci el ateş etme imkânının bulunmaması yüzünden, herifin hayatını bağışlamak azizliğini göstermiştim. Yoksa,

her ne pahasına olursa olsun o düzenbazın kafatasını parçalmağa hazırdım.

Bu sözlerimle beni azılı bir kaatil sanmayın... Ben Landru falan gibi mühim bir adam değildim. Sadece ilim aşkıyla edebiyat, tıp, iktisat fakültelerindeki şebeke istihkakını kullandıktan sonra, tekkeyi hukuka kurmuş basit bir talebeydim. Üç yıldır birinci sınıfta, adalet teraz'sinin gölgesine sığınmış, iusiurandum in litem veya actio arbitraria gibi lâtince kelimeleri geveliyerek pederden aylık koparıyordum.

Duvara çıplak kadın resimleri asmayı tercih eden ben..

Mektuplarımda Roma Hukukunun derinliğinden dem vurduğum vakit havaleleri daha şişkin yollayan peder, Bursada havlucuydu. El yüz kurutmak gibi faydalı bir işe yarayan havluculuğun, hürmete lâyık ve para getiren bir meslek olmasına rağmen babam, şu duvara asmaktan başka yerde kullanılmayan diplomaların meraklısıydı.

Ben ise, duvara bir diplomadan çok çıplak bir kadın resmi iğnelemesini tercih eden bir adam olmama rağmen, gönderilen aylıkla dişisi bol bir evde pansiyon kalmak ve ders kitaplarının parasıyla da sevgililerime naylon çamaşırlar alabilmek fırsatını bulduğum için, yıllardır bıkıp usanmadan tahsilime devam ediyordum.

Son sevgilim, yıldız olmak arzusuyla, amatör fotoğrafları basan mecmualara süzgün bakışlı resimler yollayan; «Masum Kız», «Hayal Perisi», «Bulunmaz Saadet» gibi rümuzlarla muntazaman evlenme ilânlarına iştirak eden ve ip cambazları, soğanlı yumurta, bir de siyah ipek çoraplara meraklı bulunan birinci sınıf bir hizmetçiydi. Elektrik sürürgesiyle çamaşır makinesiz yerlerde çalışmayan, dostuyla buluşacağı günlerde gizlice hanımlarının ipek kilotlarını giyen ve karı koca arasında kıskançlık kavgası doğuran hizmetçilerden...

İşte o, bir gün, yanında gümüş çatal kaşıklar ve köstebiyle beraber bir de altın saat olduğu halde, koruyucu kanatlarının altında mesut bir hayat geçirmek düşünmesiyle bana kaçmıştı. Fakat ne bıçaklar, ne de köstek bizi ömrümüzün sonuna kadar geçindirecek kabiliyette değildi. Daha ayın ortasında parasızlık saadetimizin üstüne kara şemsiyesini dikmişti. Babama bir telgraf çekmekten başka çare yoktu.

Nezleli sesi ve sıfırlarıyla bize «Kuvvei Kalemiye» aşılayan edebiyat öğretmenimize methiyeler(!) savurarak, ucundan kan damlayan kalemime sarılmış, «**DARDAYIM, PARA YOLLAYIN**» veciz telgrafnamesini yaratmıştım.

Bu sabah, o mendeburu öldürmeğe kalkışımdan bir saat önce, siyah çoraplarından başka bir şey giymeğe lüzum görmeyen sevgilimin bir fotoğrafını çekmek için, sık sık ce-

Gizlice hanımlarının ipek kilotlarını giyen...

reyan çarpan uydurma ışık tertibatını ayarlar ve gelecek paranın miktarını tahmin etmeğe, çabalarken kapı birden bire açılmıştı. Babam, kıyamet günü gelmiş gibi heyecanla elindeki kâğıdı uzatarak bir imtihan sorusu kadar münasebetsiz bir sual sormuştu:

— Bu ne?

Gösterdiği telgrafı ve «BARDAYIM, PARA YOLLAYIN„ diye yazıyordu.

Bu ufak hata yüzünden meraklanarak bir baskın yapan babama, odanın ortasındaki çıplak kızı izah etmek bir cebir problemi çözmek kadar zor gelmişti. Dağarcığımdaki bütün yalanları sıralamama rağmen, bu olay, pederi mali buhranımı büsbütün arttıracak kararlar aldırmaya sevketmişti. Yapacak tek çare kalmıştı, o da telgrafı çeken memuru öldürmekti.

Memursa:

— B bir çizgi üç nokta, D ise bir çizgi iki noktadır. Ufak bir hata... Alt tarafı bir noktacık; diye yalvararak bana mors alfabesi hakkında ders vermeğe kalkmıştı.

Ama ben bu yüzden ekonomik bir çöküntüye uğramış; sevgilim de çamaşır makineli ve üç oğullu yeni bir kapıya yollanmıştı.

Vıy Mösyö

Uzun bir boyu, alıkça bir suratı olduğu, elbiselerini de Bit. pazarındaki kaçak Amerikan hurdalarından seçtiği için bütün yerli aile kızları onu Amerikalı sanarak cömertçe bağışlarda bulunuyorlardı.

Bir tanesi:

— Hey darling, dis is cami of Süleymaniye... Ay lav yu veri maç, demiş ve Süleymaniyenin sağ minaresinin gölgesine sığınarak verdiği bilgiyle dudaklarına karşılık sigara istemişti.

Sigarası olsa kendi içecekti.

Edindiği tecrübelerle Türkiyede yabancı turist olmaktansa Avrupa'da yerli turistlik yapmanın daha kârlı olacağını hesaplamıştı. Çünkü burada yapacak hiç bir işi kalmamış, aile mezarlığı yükünü alıp mirası yenecek son amcanın kemikleri çürümüş; intihar etmek, bir partiye girmek veya jigololuk etmekten başka bütün kolay geçim yolları kapanmıştı.

İntiharı tatsız, parti dalkavukluğunu ağır bulduğundan çürük dişlerine en uygun iş olarak kadın parası yemeği seçmiş, karnını bir müddet bu meslekte doyurduktan sonra:

— Kadın parası mideyi bozmaz, diye tavsiyelerde bulunmağa başlamıştı. Fazla yememek ve üzerine karbonat içmek şartiyle dünyanın en besleyici gıdasıdır.

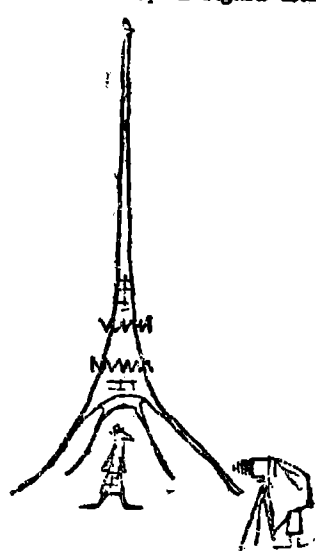

Her seyyah gibi Eyfel'in altında resim çektirmiş...

Bakır çalığı zeytinyağlı, kokmuş bir balık nasıl dokunursa, geçkince bir kadın aynı tesiri yapmış,

— Ya beni alırsın, ya da paracıklarını tükettiğin için seni mahkemeye veririm, tehdidini savurmuştu.

Bu tehdit ve sokak dilberlerinin kendini Amerikalı olarak yutmamağa başlamaları da ondaki seyahat fikrini desteklemişlerdi. Kıyıda köşede kalmış bir kaç enayiden karaborsa mal temini yalanıyla dolandırdığı yol parasını cebine yerleştirip, sakal uzatma ve pasaport işlerini tamamlayınca o da bir gün vapurun güvertesinden rıhtımdaki dalgın tazelere mendil sallama fırsatını bulmuştu.

Dudaklarına karşılık sigara istemişti

Aşk şehri Paris...

Parise vatan her seyyah gibi Eyfel'in dibinde bir fotoğrafını çektirmiş, Fransızca'da altmış dokuza kadar saymasını öğrenmiş ve bütçesinin darlığına rağmen yabancı milyonerlerin, tahtını kaybeden kralların ve uluslararası hırsızların gittikleri Hotel de la Ville'e yerleşmişti.

Servetini, zengin bir adamın servetiyle birleştirerek ekonomik bir evlenme hayali kuran orta yaşlı bir dul, otel defterine «Prens İdris Rahmani» adını yazan bu sakallı genci gözüne kestirerek lâzım gelen stratejik tedbirleri almış ve ilk iş olarak da kalçalarının çimdiklenmesine ses çıkartmayan oda hizmetçisinin ayağını kaydırıp ortaya kendi kalçalarını kovmuştu. Zaten Prens sıfatı bütün Avrupa kadınlarının kalçalarını açan bir maymuncuk gibidir. İdris, Fransız di-

linde palavra kesmekten âciz olduğu için her lisanda konuşmasını bilen ellerine baş vurmuş, parmaklarını ateşli dulun yasak bölgelerinde dolaştırdıktan sonra altı milletin ağzıyla:

— Sizi seviyorum, demişti.

Dememiş olsaydı bile kadın, nikâh dairesine onunla gitmeğe karar vermişti bile. Ona albümlerini, geyik avında boynuzları ağaca takılarak ölen rahmetli kocası Kont de Michaut'nun ve malikânesinin resimleriyle çek defterini göstermişti. Ateşi kadar hesabi da kuvvetli olan bu dula gösterdiği şeyler kâfi gelmeyince son koz olarak çantasındaki Selimiye Kışlasının resmini çıkararak:

— İşte benim şatom, demişti.

Kadın, rahmetli Kontun malikânesinden daha büyük olan bu binayı görünce etli dudaklarını uzatarak:

— Viy Mösyö!.. cevabını vermişti.

Ve bu evet de Prens İdris'in istikbalini kurtarmıştı.

Piknik

(5 A) nın yarı akıllı öğrencileri

Tarih kitaplarına girmek isteyen kişiler, eğer ilerde bu yaptıklarını ezberlemek zorunda kalacak öğrencilerin çektikleri sıkıntıları hesaplasalar herhalde daha az halt karıştırırlardı. Meydan savaşlarına adları kolay bölgelerde girişir, çapraşık işler yapmaz, padişahsa tahtta çok fazla oturup ders kitabına bir kaç isim az yazdırır, kısacası insaflı davranırlardı.

Tarih yaratanların bu düşüncesizliği, öğretmenin not defterine yuvarlak çizmek merakı ve bahar birleşince, lisenin azılı 5 A öğrencileri okul kapısında toplanmış, isyan hazırlıyorlardı. Kopya Halil:

— Bu güneşli havada tarih yazılısı mı olurmuş be, dedi? Giren hıyardır.

Kapı önündekiler, bu batonik itham olmasa bile girmeye niyetli değillerdi. Keneset İbrahim:

— Ama içerdeki Lângalılar nolacak, diye sordu? Hiç birimiz gitmezsek dokunamazlar ama yarımız asar, yarımız asmazsak kötü...

Okula dalmak akılsızlığını gösteren zavallıları, hıyarlıktan kurtarmak insani düşüncesiyle, Keneset İbrahim:

— Ben girer çıkarırım onları, dedi.

— Kapıdan bırakmazlar.

— Duvar sağ olsun.

Beş dakika geçmeden, uzun ömürlülüğü dilenen yüksek duvardan 5 A nın yarı akıllı öğrencileri aşağı kaymaktadırlar... Hattâ tarihteki derin bilgisi yüzünden kendine (Mezarlık Tarifesi) adı takılan Nejat bile... Dayak tehlikesiyle ilk defa okuldan kaçan Nejata:

— İftihar listelerine abone olmak iş değil, biraz da hayatı görmek lâzım, diye tavsiyede bulunduktan sonra, yapılacak iş hakkında konuşma başladı. Taylor Necdet:

— Sinemaya gideriz, dedi.

— Yuh, be, karga bok yemeden sinema mı olurmuş? Bu havada piknik yapılır.

Bilmeyenlere pikniğin lûgat mânası belirtildi, nihayet Gülhanede karar kılındı.

— Hizmetçilerle çingeneler de geliyorlar, dedi biri.

Bu lâf üzerine ıslıklar öttürüldü ve çingenelerin dini mahzurları belirtildi:

— Çingene oldu mu tuğla eriyinceye kadar hamamda...

Hâfız Şahabı dinleyen yoktu:

— Boş ver lan, dediler, tuğlayı asit sülfürikte eritirler.

— H2 SO4.

Tehlike, formüllerle de kaldırılınca kafile yola koyuldu.

Tarihten kaçmanın zevkiyle coşan çocuklara Ressam Hidayet:

— Korkmayın be, diyordu, mazeret kâğıtlarındaki velilerinizin imzalarını ben atarım.

Sultanahmedin oralardan geçerken, dikilitaş hakkında ilmi konuşmalar yapıldı. Bir tanesi taştan çağrışım yaparak cinsi bahislere geçti. Bütün kadınların kulakları çınlatıldı. Parka yaklaşınca:

— İçkisiz piknik olmaz, dedi İspirto Ahmet.

Çantalara ucuz şaraplar dolduruldu.

Ağaçların aralarına dalınca her birinde okulun lüzumsuzluğu hakkında parlak fikirler belirdi

— Kitaplarda iş yok denildi, pratik olmak lâzım.

Gözcü:

— Yuuuh, kalçalara bakın, dedi.

Kristof Kolomb'un gemisinde (Kara göründü) lâfına yakın bir sevinç uyandırdı bu söz. Tarihe karşı borçlarını ödemiş olmak için:

— Katerina kalçası, dediler. Hadi kafesliyelim şunu.

Kafes tertibatı alınıp bu işi becerecek bir baltacı seçildi.

Baltacı:

— Su koyuvermek yok, dedi, ben yalnız gideceğim. Siz sinin şuralara, yoksa kuş ürker.

Kuş, izini neferlerin köylerinden gelen paracıklarıyla yaşayan masum bir genç kadındı. Baltacı utanarak yaklaştı:

— Saat kaç acaba, diye sordu.

Öğrencilerden ağzı yanan, bir kerasinde de pudriyerini çaldıran taze, delikanlıya:

Git de anana sor..

— Git de anana sor, tavsiyesinde bulundu Baltacı arkadaşlarının yanına dönüp:

— İş var ama korkuyor, dedi, akşama buluşacağız.

Ve piknik ekibi ümitle parkın içine doğru yayılmağa başladı...

Namus

Rüknettin Bey muhterem, hem de iki kere iki dört kadar kesin muhteremlikte bir adamdı. Resmi günlerde taktığı bir madalyası, karnında yalnız kendine ait çocuklar yetiştiren bir karısı ve atılan öteberiyi aport edince geri getiren bir köpeği vardı. Bunlardan başka iftihar ettiği dördüncü şey de kızıydı. Ondan göğsünü gere gere: (Kerime maşallah bir gül kadar masumdur) diye bahsederdi.

Bir gün, tesadüf karşılarına çiçek meraklısı bir delikanlı çıkardı. Delikanlı aslında çiçeğe miçeğe aldırır takımından değildi, ama Rüknettin Beyin iftihar kaynağı kızcağızına, yani masum gül'e aklı takılmıştı. Arkadaşlarına:

— Pansiyon kaldığım yerin karşısında nefis bir parça oturuyor, demişti... Biraz aptalca ama iş var.

Emniyeti seven dostlarından biri:

— İşi bırak da ağabeysi, belâlısı filân var mı, onu söyle?.. diye sormuştu.

— Sadece bayılmışım..

Yok... Olsa bile kız bana öyle yeşilleniyor ki, her şeyi göze alırım.

Sonra uzun uzadıya tazeciğin nasıl yeşillendiğini tarif etmiş, mendil şifresiyle sararıp solduğunu bildirişini anlatmış, yanıp tutuştuğunu söylemişti.

Dostu:

— Madem öyle elini çabuk tut, diye akıl vermişti, yoksa kızcağız ya solarak kurur, ya da yanarak kül olur.

Delikanlı da tavsiyeyi dinlemiş, kızı kurumak ve kül olmaktan kurtarmıştı.

Bu dertlerden kurtulma kızın kalbine su serpmesine rağmen karnına yaramamıştı. Bir bâkire karnının sebepsiz şişmesini pedere anlatmak kolay değildi. Üstelik pek saf olan tazeciğin bu hususta Meryem Ana kadar açıkgözlülüğü de yoktu...

— Sevgilim, diye dert yanmıştı delikanlıya, artık iki canlıyım, ne yapayım?

Delikanlı, kızcağızın canını ikiyle çarpıncaya kadar öyle mektuplar karalamış, aşkı hakkında ruhlu, hisli, ölümlü kelimelerle dolu öyle palavralar atmıştı ki, cömert vaadleri işittikten sonra hazinesi üzerinde hasislik yapmağa masumenin gönlü bir türlü razı olmamıştı.

Bu temiz azk, gizlenemiyecek bir karın meydana getirince masum gül; delikanlıdan:

— Seni babandan istiyeyim, nikâh kağıtlarımızı asıralım, demesini beklemişti.

Delikanlı ise:

— Merdivenden düşer, yahut yüksek bir yerden atlarsan mesele hallolur, tavsiyesinde bulunmuştu.

Arkadaşlarına da:

— Başımız belâda, bizim yosmanın orta katta misafir var, demişti.

Rüknettin Bey, bu misafir meselesinin alelâde bir şişkinlik olmadığını hissedince, karısının beşbiriyerdelerini korumak için yıllardır yatağının başı ucunda eksik etmediği tarihi tabancasına yapışmış:

— Bu lekeyi ancak silâh temizler, demişti.

Halbuki silâh değil namus, en ufak zeytinyağı lekesini bile

temizlemekten âciz bir haldeydi. Kabzasıyla vurulmadıktan sonra bir sinek dahi öldüremiyecek tabancanın namlusunu gül kadar masum kerimesinin alnına dayayarak:

— Anlat, demişti, yoksa vururum. Evden dışarı adım atmazken o itle nasıl tanıştın?

Soğuk namluyu burnunun ucuna yönelmiş gören suçlu:

— Bobi, diye işi köpeğe yıkmağa kalkmıştı, bizim Bobi var ya mektupları o getirdi.

Baba:

— Ya şu karnının rezaleti?.. Onun içindekini de mi Bobi getirdi?..

— Ramazanı şerifte, sizin teraviye gittiğiniz akşamlar...

Rüknettin Bey tetiğe asıldı. Silâhtan gösterişine yakışmıyacak (tık) diye bir ses çıktı. Bu tık sesi kızının öbür dünyaya gitmesine yetmeyip, sadece bayılmasına sebep olunca, ihtiyar adam bahçeye koşarak aile şerefini Bobinin üzerinde temizledi.

Artık Rüknettin Bey ne çok muhterem bir adam, ne de el değmedik bir kızın babası... Üstelik (Aport) denince atılan taşları geri getiren köpeği de yok.

Bunların yerine bir torunu var. «Ağucuk diyen, ağlamak için herkesin uyumasını bekleyen, işeme saatlerini kucağa alındığı zamana göre ayarlayan bir torun...

Bir torun ki...

Rüknettin Beyin iftihar kaynağı kızcağızı

Hizmetçi Ahmet

Temsil kolunun jönü:

— Sinemaya götürdük diye ailesi olacak zurna kafa tuttu bana, dedi.

Sonra sinemada ceketiyle bacaklarını örterek ne gibi işler karıştırdığını anlattı.

— Şekspir'de iş yok, dedi başkan.

Edebiyat dersinde iyi notlar aldığı için ismini ve eserlerini ezberlediği yazarların büyük olduklarını sanan Füruzan:

— Haltetmeyin, diye itiraz etti. Yarış atlarından Tortu neyse, piyes yazarlarından da Şekspir odur.

Ben de kültürümü göstermek isteyen her enayi gibi:

— Romeo Jülyet, onun eseridir, diye lâfa karıştım.

— Sen boyundan büyük işlere karışma, dediler.

Uzun boylu olmama rağmen sustum.

Oynanacak piyeslerin listesi okundukça, iş olmayan yazarların sayıları da yükseldi. Orhon:

— Bu inekler, dedi, bir piyes kaleme alırlarken hiç kafalarını işletmezler mi acaba? Bir esere bu kadar çok kan doldurmanın âlemi var mı yani?..

Pek konuşma hakkı verilmediği için, ben, habire ilerde tanınmış bir muharrir olursam hiç bir temsil topluluğunun sıkıntı çekmiyeceği, sırf erkeklerle dolu piyesler kaleme almayı düşünürdüm. Baba olacak, anne ölmüş bulunacak, bir

Kulis arkasında rol yapabilecek kızlardan Hizmetçi Ahmet

sürü oğul, kız çocuk yok... Böyle bir şahesere dört elle sarılmıyacak bir temsil kolu tasavvur edemiyordum. Başkan:

— Ne halt edeceğiz? diye sordu. Kadınsız piyes yok.

— Süheylâ var ya, dedi biri...

Süheylâ vardı ama ne Süheylâydı. Bir piyeste ancak kulis arkasında oynayabilecek büyük bir kabiliyetti kızcağız.

— Kız kekeme ama, diye devam etti, bir çilt var, kadife.

Çapkınlıktan çok sanat ateşiyle yanan başkan:

— Seyirciye ne kadifeliğinden, dedi. Kıza mühim bir rol veremeyiz ki...

Tekrar piyesler karıştırılmaya, fazla kadın kullanan yazarlara küfürler yağdırılmaya başlandı:

— Halayı dayı yaparız, ortanca kızı Hüseyin oynar...

Hüseyin diretti:

— Ben artık kız mız olmam...

— Olursun bal gibi... Parlaklıktan yana senin eline su dökecek az kız çıkar.

Arkadan bir parlıklık münakaşası başladı. Ben parlağım, sen parlaksın, baban parlak... Kimse bu sıfatı üzerine alınmadı.

Ciddiyet bakımından bir demir eğesi kadar şahsiyet sahibi olan başkan:

— Arkadaşlar, diye bağırdı, böyle dalga geçersek hiç bir iş yapamayız. Biz buraya bir sanat gayesi için toplandık. Mutlaka bir piyes hazırlayacağız. İtiraz eden arabasını çeker.

Sahneye çıkmanın mahalledeki kızlar üzerinde bıraktığı derin izi bilen sanatkârlardan hiç biri arabalarını çekmeğe yanaşmayınca rol tevziatı yeniden başladı:

— İtiraz yok... Ortanca kızı Hüseyin oynayacak. Anneye pek lüzum yok piyeste. Onun lâkırdılarını öbür şahıslara taksim ederiz.

— Ya misafir gelen kadın?

— Gelmeyiversin yahu... Onu büsbütün çıkarmak lâzım.

— Eh, karılar tükenince iş kolaylaşıyor. Yahu memlekette bir sürü kız varken sahneye çıkacak kız neden bulunmaz, anlamam?..

— Sizin gibi itlerin arasına hangi kız gelir ki?.. Neclâ'ya ne oldu, hepiniz hallenmeye kalktınız.

Bütün üyelerin namusuna dokunan bu hallenme iftirasının bastırılmasından sonra mesele piyesin son dişisine dayandı. Başkan:

— Geriye bir hizmetçi kaldı, deyince bütün başlar Ahmed'e döndü.

Şimdiye kadarki uşağa çevrilen bütün hizmetçi rollerini büyük bir başarıyla oynayan Ahmet:

— Bana bakın, dedi, ben temiz aile çocuğuyum. Babam, bir daha uşak rolüne çıkarsam evden kovacağını söyledi... Uşaklar yüzünden sokakta kalmaya hiç de niyetim yok.

Bu tehlike karşısında, rolü uşak yerine makyajla doğrudan doğruya hizmetçi olarak oynarsa, değil babası, mezardan hortlayıp dedesi gelse gene de farkedemiyeceğine elbirliğiyle inandırıldı.

Ben kuvvetli makyaj yaparım diyen dekoratörün kalın pazılarına rağmen zavallı çocuk oynadığımız acıklı eseri komediye döndürdü. Seyirci o kadar güldü ki o günden sonra temsil kolu halka komedi beğendiremez oldu. Çocukcağızın adı da Hizmetçi Ahmet kaldı.

Zam

Çocuklar arkasından horozcu diye ağırıyorlardı

Bir Alman generali kadar fiyakalı kasketini kafasına oturtup aynanın karşısına geçtiği zaman sırlı cam ona:

— İşte İhsan Efendi, şimdi adama benzedin, demişti. Üstelik romatizmalarına birebir gelecek bir kilot pantalon ve sürüyle cepleri olan bir de ceket vermişlerdi. Gerçi kumaşın rengi azıcık acayipti ve onu çöpçülük mesleğine intisap etmişe benzetiyordu ama o, böyle bir zanna kapılana derhal kaşlarını çatarak:

— Yok efendim, ne münasebet, ben fabrikanın itfaiye âmiri oldum, diye itiraz ediyordu.

Daha evvel, müşabirlik, kesekâğıtçılık, okul önlerinde horoz şekerciliği gibi önemli mesleklerde bulunduktan sonra, karısının çamaşırlarını yıkadığı bir beyefendi tarafından verilen mektupla bu vazifeye tayin olmuştu.

Gerçi yeni işi hakkındaki bilgisi sobadaki odunları çömleğe bastırmak veya marsık söndürmekten öteye geçmiyordu ama tavsiye mektubunu yazan zat, çamaşırlarının kirlerinden da anlaşılacağı gibi hatırı sayılır bir adamdı ve mektup yazılan fabrikada da itfaiye âmirliğinden başka münhal yer yoktu.

Basuru tutmadığı zamanlar gayet uysal bir adam olan

İhsan Efendi bu âmirlik sıfatını kazandıktan sonra bir başka olmuştu. Evde:

— Hanım, hanım kendine gel, demeğe başlamıştı. Karşında koskoca bir itfaiye âmiri var, boru değil anlıyor musun?

Bu izahat üzerine karısı, onun boru olmadığı hakkında aydınlatıldığı için biraz toparlanıyordu Evde her kibrit yakılışında, yangın ve zararları hakkında uzun uzadıya konferanslar dinlemeğe mecbur kalan kadıncağız kodasının bu derin bilgisinden gurur duymakla beraber kesekâğıtçılık devrelerini de aramıyor değildi.

Lağım temizleme hususundaki tavsiyeleri ve Hazreti Muhammedin hayatı hakkındaki derin bilgisiyle mahalleli arasında zaten üstün bir mevkie sahip bulunan İhsan Efendi bu yeni işiyle bir kat daha vukarı çıkmıştı. İtibar gırlaydı. Yalnız vaktiyle kendilerine horoz şekeri sattığı yumurcakla[illegible] yeni vazifesinin ehemmiyetini bir türlü kavrıyamıyarak arkasından (Horozcu) diye bağırışıyorlardı. O kargacık burnacık rakamlarla dolup borç defterini açtığı zaman bakkala da yangın hakkında söylenen sözler tesir etmiyordu. O sadece:

— Canım İhsan Efendi, yangını bırak bir yana, tutuş'u mu bir yer, dökersin bir teneke su söner... Sen asıl şu hesaba bak... Geçen aydan da kalmıştı 19 lira...

Hortumlar hakkında palavralar savurmak, Sırık Osman ile İnek Hamdiye emirler yağdırmak ve yangın kovalarına işeyen işçileri tehdit etmek iyiydi, hoştu, koltuk kabartıcı şeylerdi ama şu bakkal bütün işi berbat ediyordu. Geçim zorluğu ve aldığı maaş hakkında tesirli bir takım cümleler tasarladıktan sonra, bir gün müdürün karşısına dikildi.

Kızı da âdetlerini görmeğe başlamıştı.

Ona karısından, bakkaldan çakkaldan, soğan fiyatlarından, çoraplarındaki yamalardan, hattâ hattâ gıdasızlık yüzünden kızının âdet görmemesinden bahsetti. Soğan fiatı bahsine kadar büyük bir alâkasızlıkla dinleyen müdür, iş âdet gecikmesi kısmına gelince biraz canlandı ve başına aynı hal gelen daktilosunu düşündü. (Eğer hakikaten hâmile ise yandık) diye aklından geçti ve:

— İyi hoş amma İhsan Efendi, maaşa zam için hiç olmazsa biraz faaliyet göstermeli. Halbuki sizin iş sinek avlamak. Sabahtan akşama kadar yan gelip oturuyorsunuz. Zam hakkettirecek bir faaliyetiniz yok.

Bu haklı lâkırdılar karşısında geri geri hürmetli adımlarla dışarı çıkan İhsan Efendi, dosdoğru bakkala giderek durumu noktası noktasına anlattı ve biraz sabretmesini söyledi. Bakkal gene o mendebur defterini açarak bir Çanakkale saksısına benzeyen kafasını önüne eğdi. Yağa sabuna hile katmasını, terazi ayarını bozmayı bildiği kadar ülsere ilâç, mayasıla merhem, kısır kadınlara haplar yapmasını da

Zam hakkettirecek faaliyet

beceren, ev sahipleri tarafından kapı dışarı edilmek istenen kiracılara hukuki dersler veren akıllı bir adam olan bakkal:

— Herif haklı, dedi, haybeden para aldığın yetmiyormuş gibi bir de zam yapacak değil ya...

— E canım, benim bunda kabahatim ne? Yangın çıkmıyorsa ben ne yapayım?

— Ne yapacaksın, yangını sen çıkarır, sonra da söndürürsün...

İhsan Efendiye önce saçma gibi görünen bu fikir borçlar arttıkça mantıki gelmeğe başladı. Ve ilk olarak hurda malzemenin bulunduğu binaya bir kibrit savurmakla işe başladı. İtfaiye erleri de kendisi gibi bu işin kurdu oldukları için bina ancak temeline kadar yandıktan sonra söndürülebildi. Yangın hakikaten seyrine doyum olmıyacak kadar enfes oldu. İhsan Efendi, bakkalın tavsiyelerine uyarak öyle hareketlerde bulundu ki bütün görenler onu takdir etmekten kendilerini alamadılar. Bir ara kendi kahramanlığına kendi de inanarak alevlere hayli yaklaştıysa da sıcaklık aklını başına getirdi ve orasını burasını yırtıp, yüzünü isledikten sonra müdürün karşısına çıktı. Bütün diğer emsali gibi fazla zeki olan müdür:

— Fabrikayı büyük bir zarardan kurtardınız, şimdi zam hakkınızdır, dedi.

Artık İhsan Efendiye diyecek yoktu. Hakikaten kahraman olmuştu. Çocuklar bile onu duymuş, (Horozcu) diye bağırmayı bırakmışlardı. Bakkal eskisi gibi somurtmuyordu artık. Kızı da âdetlerini muntazam görüyordu. Lâkin İhsan Efendinin aklı bir radyoya takılmıştı. İlk zamda bir tane alacaktı. Yeni zam için de fabrikada yakılmaya müsait kısım aramaya koyuldu. Bu işin tabyasını yapan bakkal:

— Eğer dediğim gibi yaparsan, maaşın müdürünkünü bile geçer, diyordu.

— Ama o zamana kadar da fabrikanın kırıntısı bile kalmaz.

Planına itiraz edilişine kızan bakkal:

— Sen alacağın zamma bak be budala, dedi; fabrika kalmış, kalmamış sana ne...

Ve bir yandan akıl verirken bir yandan da muhtarın kızına ishal ilâcı yapmaya koyuldu.

Natrius Kolombus

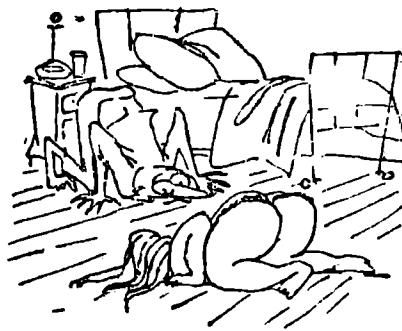

Sus da işitelim

Natrius Kolombus nasıl baklagillerin farklı bir koluysa Bayan Nesrin de istisnai bir daktiloydu. Lâkin daktilo olmasına rağmen yazı makinesi kullanmasını bilir ve patronun kucağı yerine sandalyeye otururdu. Üstelik de namusluydu.

Elektrik süpürgesi, pomponlu terlik ve hamallara zaafı olmasına rağmen tahtakuruları ve edebiyat münekkitlerine hıncı vardı. Tahtakuruları tahlı beyaz teninde kırmızı izler bırakır, münekkitler ise Esat Mahmutvari romanları (Daktilo kızların beğendikleri o adi eserler) diye tarif ederlerdi. Espri yapmak için bütün daktiloları lekeleyen münekkitlerden başka, meslekdaşlarını açık saçık hikâyelerle mizahi yazılara kahraman olarak alan budala muharrirlere de kızardı. Halbuki küçük kütüphanesi bir uyku ensitüsü gibi en sıkıcı klâsik eserlerle doluydu. Kültürlü olduğunu anlasınlar diye yanında Voltaire'in bir kitabını taşırdı. Okusa da bir şey anlayamıyacağını bildiği için tek satırına dahi göz atmamıştı. Kitabı açar ve insanı, park zamparalarına muhtaç bırakmıyacak dayanıklı bir koca hayali kurardı.

Velhasılı kelâm (Natrius Kolombus gibi bir daktiloydu.)

Muharrir yazısının burasında:

— Natrius Kolombus, diye mırıldandı

Yatağında uyuklayan karısı sordu:

— Bir şey mi söyledin?

— Hayır.

Kadın yastıkta soğuk bir taraf arayarak yüzünü dayadı.

— Söylediğin isim Neclânın kaçak getirdiği koku mu?

Muharrir onun dağınık saçlarına arzuyla bakarak:

— Hayır, dedi, ne koku, ne de başka bir şey... Uydurma bir kelime... Hikâyede kullandım.

Karısı:

— Sen de doğru bir şey yazamazsın ki zaten, diye mırıldandı; bari şu sütiyenimi çözüversene, fena halde sıkıyor.

Vaktiyle, sinemada bir tek göğüs sıkıştırma bahasına eline Demokles'in kılıcından farksız bir çuvaldız yemesine rağmen şimdi, kendine hüsnüniyetle arzolunan ve bir ineğinki kadar kocaman iki memeyi, nazlanarak:

— Görüyorsun ki yazıyorum, diye reddetti.

Kadın, sokakta erkekleri bir sürü teşbih ve ıslıklara sevkeden süthaneleriyle başbaşa kaldı ve ters iliklenmiş düğmeyi çözmek için, kolu arkasında, sakatlığı sahte dilenciler gibi bir poz takındı. Hıncını almak maksadiyle:

— Şu kadın romancılar kadar bile olamıyorsun, dedi.

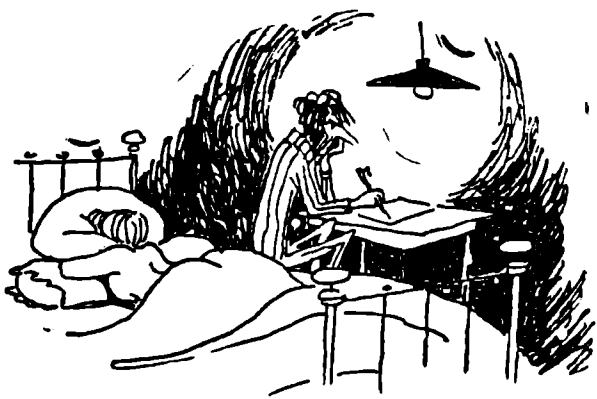

— Görüyorsun ki yazıyorum.

İki damla göz yaşı daha akıttıramadıktan sonra yazmışsın kaç para eder?..

Erkekliğiyle yazılarına söz edilmesine tahammül edemiyen muharrir, her hakkın koca gibi içinden (sersem karı) diye söylendi ve şu kadına bir zamanlar (Meleklerin Kıraliçesi) diye mektuplar karalamam için mutlaka eşek olmalıymışım, dedi. Karısı, bir felâket olmuşcasına acıklı bir sesle bağırdı:

— Koptu...

Koca hafifçe mırıldandı:

— Kafan kopsun.

— Senin yüzünden koptu işte. Neymiş yazı yazıyormuş.

Memeler bir hapishane kaçkını sabırsızlığıyla fırladılar. Kenarlarında kelepçelerinin kırmızı izleri vardı.

— Bir sutiyen parasını bile karşılamadıktan sonra yazmanın ne mânası kalır?

Muharrir:

— Sen edebiyata çamur atacağına şu küp kılıklı göğüslerinin bir çaresine bak; diye bağırdı. Eğer kopmamasını istiyorsan onlara un çuvalı tak, sutiyen değil.

Kavga, kazak kocanın kafasında, büfe aleyhinde patlamak üzereydi. Kadın, bilhassa tabak çanak uçuşladıktan sonra büfeyi mühimmat deposu haline getirmişti. O iktisadiyatı yabana atmayan bir muharipti. Hele cephaneyi, ikinci dünya harbinden önceki gibi kocasının pantalon v.s. eskilerinden tedariklemeğe başlayalıdan beri hassasiyeti artmış ve kavgaya sebep olabilecek kabahatlerin sayısını da çoğaltmıştı.

Askeri durumun vahametine rağmen muharrir, romanlardaki uydurma kahramanlar tavrıyla beklenmedik bir cesaret gösterdi, ve:

— Boş yere tatlı canımızı yormayınız karıcığım, dedi, zira büfenin anahtarı cebimde. Sonra, kıymetli fakat fakir bütçemizde doktor parasına ait fasılda 47 senelik ufak bir açık var. Zira kafatasımı tamir için hayli masrafta bulunduk.

Kadın, sevgili kocasının bir bant tarlası haline gelmiş muhterem kafasına baktı ve (gözyaşı bombalarıyla yarışabilen dişi romancılarımızın acıklı lisanıyla söylemeğe kalkarsak) yaptıklarına nadim oldu. Çünkü kocasının gramer kaideleri, üslûp ve teşbihlerle dolu başı, bunca gayretine rağmen ufak tefek hasarla kurtulmuş, en sağlam Çekoslovak

personelleriyle bile kayda değer bir kırık elde edememişti.

İdeal zevce, sutiyeninin açtığı kızarmış vâdiyi kaşıyarak:

— Bu yeni yazarlara tevekkeli değil odun kafalı dememişler, diye aklından geçirdi ve bir daha sefere büyük kayık tabağıyla çorba kâsesini denemeğe karar verdi.

Hikâyenin asıl muharriri sanki mühim bir iş yapmış gibi:

— Hikâye içinde hikâye yazıyorum, dedi.

Birinci sınıf bir montofon ineğinfdeki kadar üstün bir zekâya sahip olan karısı anlamış tavrı takınarak sırıttı ve:

— Çok mükemmel kocacığım, cevabını verdi, zaten sen bir dâhisin...

Dâhi, kalın barsağından hava yolladıktan sonra rahatlayarak bir (Ooooh!) çekti. Bütün eşeklerin yellendikleri zaman yaptıkları gibi bu münasebetsizliği üstün Alman ırkının muaşeret kaidelerine ve Dr. Dochet'nin kitabına yükledi.

— Evvelâ namuslu bir daktiloya ait bir hikâye yanıyordum, sonra o hikâyeyi yazanın kavgacı karısını işe soktum...

Karısı sordu:

— Yani daktiloyla o kadını mı kavga ettirdin?

Bu hikâyenin, karısından tek defa bile dayak yememiş olan hakiki yazarı, tabakları yalnız bulaşık yalağında kıran sevgili karısının yanına giderek eserini izaha başladı.

Hayat yoldaşının bir sovan zarı kadar ince olan kafatasına, hikâyenin çatısını sokmak için dolambaçlı yollarda dolaştığı ve bunda tam muvaffak olduğunu sandığı bir sırada kadın:

— Elektrik 39 kilovat geldi, diye uykulu bir sesle mırıldandı. Lâmbayı kapa da öyle anlat. Ben karanlıkta da anlarım nonoşum...

Nonoş, kendi icadı ve hiç bir elektrik mühendisinin, hattâ mucit Edison hortlasa onun bile halledemiyeceği karışık bir kordon tertibatı arasında düğmeyi bularak bastı. Karısının güneş ışığında bile lâf girmeyen beynine karanlıkta hitap etmenin yersizliğini düşünerek kolunu uzattı. Kadın:

— Ensemi ısırma, dedi, dişlerinin yeri kalıyor. İstersen surtımı dişle...

Muharrir, pirzolalara doğru yöneldi. Natrius Kolombus ve koca memeli belâlı unutuldu. Odanın karanlık tavanında karısının:

— Yamyam kocacığım, diyen şakrak sesi çınlamaga başladı. Artık edebiyat bitmiş, üst kattaki kiracıların Hint fakirleri gibi kulakları yere dayalı, tepe üstü durarak radyo tavanik temsil dinleme saati gelmişti.

Kiracının karısı mırıldandı:

— Bak elâleme, karısını yiyecek gibi seviyor, kızı parçalayacak neredeyse.

Hormobin kutuları koleksiyoncusu koca, küçümseyen bir sesle izah etti:

— Açlıktan o hanım, açlıktan. Herif muharrir, et yüzü görmediği yok ki...

Dayanıklı bir koca hayâli...

Kadın:

— Suş, dedi, sus da işitelim. Aç maç ama senin gibi miskin değil. Bak şimdi de başka tarafları dişlemeğe başladı. Gevezelik edeceğine kulak ver.

Ve üst kat derin bir sessizliğe büründü.

Kelepir

Çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi veya düdüklü tencereyi icat eden fen adamlarının alın terlerine en ufak bir hürmet dahi göstermeyen hanım:

— Ben hizmetçisiz yapamam, diye ayak diredi.

kurtulamıyan bey de aynı fikirdeydi. Çünkü dikkat etmişti,

Evini bu gibi ıvır zıvırla dolduralıdan beri başı dertten ne zaman eve işten yorgun dönse, mutlaka süpürge ta

Karısının ayın on dördü kadar yuvarlak kalçalarına rağmen...

ondan yığıp (şunu tamir ediver) derlerdi Çamaşır makinesinin sıkma tertibatı, bohçaların dibine darı ekeliden beri çamaşır yıkamayı da ona yüklemişlerdi. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi ne düdüklü tencerenin çimdiklenecek bir budu. ne de elektrik süpürgesinin öpülecek ensesi vardı.

Aslına bakılırsa bey, hizmetçiye hanımdan daha fazla ihtiyaç duyuyordu.

Kayınvalidi ise, bu meselede kendini ilgilendiren hiç bir cihet olmadığı halde, sırf kaynanalık sıfatına hak kazanmak için itiraz ediyor:

— Bunca zırıltının taksitlerini ödemek için evlâdımın canı çıktı. Hizmetçi neye lâzım artık, diyordu.

İki tarafın tekliflerini, mesleğe yeni atılmış bir hâkim ciddiyetiyle tetkik eden beyefendinin adalet terazisinde, anasının cenesinden dökülen milyonla mantıki sebebe karzılık. karısının ayın on dördü kadar yuvarlak kalçaları ağır bastırdı ve eve bir yardımcı alınması kararına varıldı

Geçimini evlerden hizmetçi ayartmakla temin eden,

mesleğinin erbabı bir tellâl, onlara, iyi bir fiyat verdikleri takdirde kapı kapı dolaşmamış dışarlıklı bir kadın getireceğini vaadetti. Bu hizmetçi buhranı asrında, tellâlın tekliflerini kabul etmekten başka çare olmadığı için kesenin ağzını açtılar. Adam da vaadini yerine getirmekte gecikmeden, suratı haşlanmış istakoz renginde bir kadınla çıkageldi.

— İşte, dedi; aramakla bulunmaz bir hint kumaşı... Hani emin olun bu işi başkasına yapmazdım. Sırf size kanım ısındığı için yapıyorum. Hiç çekinmeden şunu söyliyebilirim ki bizim meslekte bu kalite malları bulacak benden başka kabadayı varsa alnını karışlarım. Maşallah domuz gibi sağlamdır, hırsızlık bilmez, ismi de Gülsümdür. Bu kelepiri kaçırırsanız hayatınızın sonuna kadar yanarsınız.

Ve daha bir hayli palavra arasında beyin kulağına (Her

Günlerce nâzenini hamama sektular

işe de gelir ha) kaydiyle yeni bir bahşiş koparıktan sonra gitti...

Fennin süpürgelerinin, süsunun busunun rakibesi, başlangıçta evin işini arttırmaktan başka işe yaramadı. Nâzenini temizleyebilmek için günlerce üstüste hamama soktular. Fakat para etmedi. Nihayet hanım, bu temizleme işine eğer bizzat kendi eliyle girişmezse, bir bit fabrikasını andıran hizmetçinin ortalığı haşarat istilâsına uğratacağını anladığından kolları sıvadı. İnha plânından sonra, eski entarilerin devri muamelesi başladı. Az buçuk âdâbı muaşeret ve biraz da topuklu ayakkabı giyme taliminden sonra eş dost:

— Aman ne talih, bu zamanda hizmetçi bulmak âdeta piyango sayılır, demeğe başladılar.

Bu piyango hamama değilse bile beye çarpmış sayılırdı. Zira hizmetçi geleliden beri barsaklarında bir ârıza belirmiş, zavallı adamcağız gece yarıları tatlı uykusundan olmuştu. Rastladığı hizmetçilerin en gösterişlisi değilse bile muhakkak ki en anlayışlısı idi. Velhasıl durumdan pek memnundu.

Kayınvalde, elinde kâğıt kalem, daima kırılan şeylerin hesabını yapmaktaydı. Çıkardığı istatistiğe göre, bu gidişle pek yakın bir zamanda evladının kazancı kâfi gelmiyecek ve kara günler için ayırdıkları akçalara el atmak mecburiyetinde kalacaklardı. Camide, vaaz esnasında, gelinlerini çekiştirmek için toplanan ahbaplarına:

— Ya gırtlağı, diye dert yanıyordu, ya gırtlağı... Mübarek bir tabur askerin yediğini yiyor. Hizmetçi değil canavar.

Topuklu ayakkabılara alıştıktan sonra, çorap lâstiği yerine hanımının jartiyelerine merak salan ve apartman kapıcısının masumane isteklerini (Aah) yerine (Hayır) diye reddetmeye başlayan Gülsüm ise, artık kendini öbür insanlardan üstün tutmağa başlamıştı. Siyasi cephesi kuvvetlivdi. Yün çilesini sararken kaynanadan, yatak odasını temizlerken gelinden, yana çıkıyor, beyin koynundayken de ikisini birden şikâyet ediyordu.

Lâkin bütün siyasi kudretine rağmen, varlığının lüzum ve önemini, onu, çamaşır makinesi taksitleriyle mukayese

eden kaynanaya kabul ettirememişti. Ana, makinenin yaktığı elektrikle hizmetçinin yemek masrafını karşılaştırıp arada büyük bir fark çıkartıyordu. Bu riyazi hakikatler de her akşam sofrada tekrarlandığından oğlunun sinirlerini bozmaktan başka işe yaramıyordu.

Gülsüm, kaynanadan gayri yalnız evdekileri değil, ahbap tanıdık, konu komşu, alışveriş ettikleri bakkal çakkala bile kendini sevdirmişti. Herkesle icap eden ahbaplığı kurmuş, dostlar kapı dışarı edildiği takdirde evlerine gelmesi için teklifler yapmağa başlamışlar, kasap, ona kaçarsa direklerine kadar altın bilezik takıp her Allahın günü pirzolayla besleyeceğini vaadetmiş, bodrum katında oturan sinema kapıcısı ise biraz lûtufta bulunursa bütün filmleri bedava seyrettirmeye hazır olduğunu söylemişti. Ama bütçeyle ilgili bir takım rakamlar yüzünden kaynananın yıldızı bir türlü barışmamıştı.

Fakat bir gün gelip o işte de talih yardım etti.

Ana, her ne kadar hizmetçinin boğazını ordu ile mukayese ediyor idiyse de kendinin ondan kalır tarafı yoktu. Aile doktorunun ikide bir koluna taktığı o acayip dalgaya bakarak tansiyonu hakkında ileri sürdüğü tehlikelere rağmen (Bunlar laf canım, açlıktan öleceğime tokluktan öleyim bari) diyerek atıştırmasına devam ediyordu.

Günün birinde de nar gibi kızarmış bir tepsi börek, ona, o lâstikli tansiyon aletinin haklı olduğunu isbatta gecikmedi. Böreği, (Bunun kıymalısına da bayılırım hani, ellerine sağlık pek de güzel olmuş) diye fazlaca kaçırdığından ertesi sabah onu uyandırmak kabil olmadı.

Ölmüştü. Midesini dolduracak kadar fazla yaşamış olduğundan, hissiz denmemesi için icap eden ah vahlar ve sonraki göz yaşları arasında ebedi istirahathanesine nakledildi.

Böylelikle Gülsümün tek düşmanı da yok olmuştu.

Fakat iki gün sonra, kapıya gelen bir polis, kulağını ensesinden gösteren bir takım kestirme sorularla evdekileri sigaya çekti:

— Annenizin mezarı açılıp altın dişleri çalınmış, dedi.

Hiç insan dişleri sökülmeden gömülür mü? Elbette çalarlar. Kabahat sizde.

Kabahatin onlara yüklenmesinden sonra Gülsümü karakola götürmeye kalktı.

— Valide hanımın soyulmasıyla Gülsümün ne alâkası var?

— Hırsızları yakaladık. Bütün şebeke ele geçti Bunlardan biri de sizin semtin altın dişlilerinin listesini yapan hizmetçinizdir.

Ve altın dişler casusunu alarak çıktı.

Hesaplarında yanılmadığını söyliyen kaynana, sağlığında rakamlarla yapamadığı şeye, mezarındayken muvaffak olmuştu.

Peder Bey

— Sevgilimi kaybettim, dedim. Kederimin sebebi sadece bu.

— Bir yerde falan düşürmüş olmayasın, dedi. Evi, masaların altlarını, kanepe arkalarını ara... Ceplerine de iyice bak. Belki astarın içine kaçmıştır.

Acaba dostumun başı vazom için sehpadan daha uygun bir yer mi, şunu kaldırıp kafasına fırlatayım mı diye hesaplarken onun bir ruh mütehassısı oluşunu düşünerek şaştım.

— Benim sevgilim şişmancaydı, dedim. Tombul derdim kendisine... Öyle cebe sığıp astara mastara kaçacak cinsten değildi...

— Tombul ha, diye mırıldandı gülerek, fena isim değil.

Sonra bir dirhem etin bin ayıp örteceği prensiplerinden başlayarak balık etli kadınlarla diğerleri arasında karşılaştırmalar yaptı ve sözünü:

— Kederlenme, diye bitirdi. Belki de trende filân kay-

Kral Faruk aleyhinde konuştu

betmişsindir. Bir kere de kayıp eşya bürolarına sor. Ben eldivenimin tekini orada buldum.

— Camcıoğlu evlâdım, dedim, bu eldiven değil kız... Üstelik onu benden evvel bir başkası buldu, evleniyor.

— Eldivenlerin kadınlardan farkı evlenmemeleridir, cevabını verdi.

Bu cevap üzerine ne vazonun fiyatına, ne de kafasında kırıldığı zaman bu olayın dostluğumuzu zedeleyip zedelemiyeceğine aldırmadan harekete geçtim.

— Sâkin ol dostum, dedi. Vazoya yazık olur. Bir kız için değmez.

— Onun için vazo değil ne kırarsam kırayım değer.

— Ya başım, dedi... Bu başa acımaz mısın? Hem herkes sevgilim elden gitti diye başkalarının kafalarını kırmağa kalkarsa ortalıkta ne parçalanmadık kafa kalır, ne de vazo... Kaidedir bu... Her sevgili günün birinde evlenir.

Evet kaidevdi. Ruh profesörü dostum:

— En iyisi benim gibi yap, dedi. Gazetelerdeki evlenme ilânlarına mektuplar yaz. Her gün bir kızla dolaşırsın. İbret alsana benden. Kıral Faruk bile benim kadar çok kadınla dolaşmıyor.

Biraz Kıral Faruğun, biraz da kadınlara para yedirmenin aleyhinde bulundu.

— Dünya üzerinde para sarfetmeğe değen hiç bir kadın yoktur, dedi. Çünkü kadınların ciğerlerini bilirim ben. Hiç biri beş metelik etmez.

Tombul derdim kendine

Sonra maliyet hesaplarına başladı. Bir âşkta en dikkate alınacak şeyin kadını ucuza getirmek olduğunu izah etti:

— Yaptığım hesaplara göre en masrafsız kadın kafeleme yolu evlenme ilânlarıdır, dedi. On kuruş pul, ikişerden dört kuruş da zarf kâğıt, tamam... Al sana on dört kuruşa buz gibi bir kız. Yalnız yazılacak mektubun tekniğini bilmek lâzım. Zor şeydir. Öyle işkembeden uydurup da hikâye yazmağa benzemez. Kafa işletmek, her sıfat üzerinde dikkatle durmak lâzımdır.

Bir müddet de dullar, kimsesizler, genç kızlar, mezhebi zengin şusu busu farklı olan kadınlara neler yapılması gerektiğini anlattı. (Bir çiçek), (Bir yıldız), (Saadet arayan bakire), (Ciddi kadın), (Memnun kalırsanız) gibi rümuzlardan karakter tahlili yapmayı öğretti.

— Kendi vasıfların için de inandıracak şekilde ölçülü olmak lâzım. Kimine dans sever. Kimine sevmez, diyeceksin. Ama hepsine de hassas, romantik olduğunu yazacaksın. Çünkü her kadın, en yontulmamış olanı bile kendini romantik sanır.

Bu hususta faydalı bir kitap hazırladığını söyledi, ve:

— Bir kız için böyle enayiler gibi ahlayıp oflayacağına ya on kuruşa kıyıp yeni bir tane bul, ya da oyalanmak için bir dernek kur.

Allem etti, kallem etti, neticede mektubu yazdırdı.

Elbiselerimi, gözüme kara gözlük takacağımı, yakamda kırmızı karanfil, elimde Mayk Hammer kitabı bulunduracağımı ilâve ettirdi:

— Bu kadar alâmeti fârikayla kör bir kız bile bulur insanı, dedi. Sonra gezer dolaşırsın. Yalnız ilk günden el peşrevine başlayıp kızı ürkütme.

Randevu günü, alâmeti farikalarım ve ben, Kadıköy iskelesinde tarif edilen yerde beklemeğe başladık.

Kulağımda kalın bir erkek sesi:

— Siz Bülent Bey misiniz? dedi.

— Evet...

— Ben İsmigül'ün babasıyım.

— Memnun oldum efendim.

Kızı İsmigül, koklanmadık, el değmedik bir çiçek olduğu için randevularına onun yerine kendinin geldiğini söyledi.

— Malûm ya efendim, dedi. Hırlısı var, hırsızı var... İt köpek dünyası bu... Herkes sizin gibi ciddi olamaz ki... Mek-

tuptan neyin nesi, kimin fesi olduğunu anlamak zor. Kızım...

Şansımın parlaklığı bu işte de kendini göstermişti.

Hafifçe:

— Talih talih, kör Salih, diye mırıldandım.

Adamcağız sordu:

— Bir şey mi buyurdunuz?

— Hayır efendim.

Ve peder bey kızının on parmağındaki on hüneri yeni baştan saymağa başladı...

Tayyar

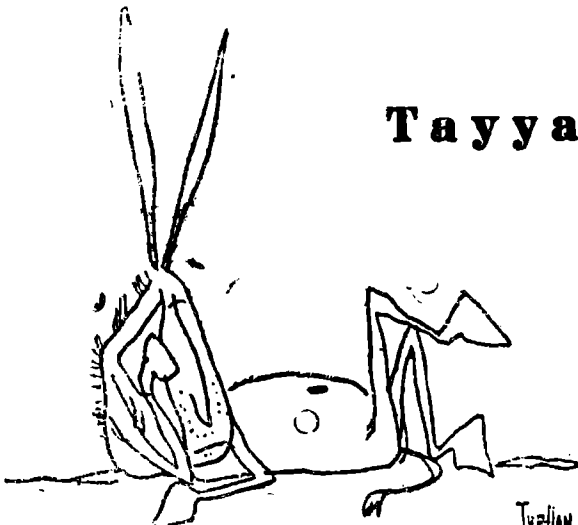

Böyle bir eşekle evli kalamıyacağım

Kendime ait olmamak şartiyle karı koca kavgalarına bayılırım. Eksik olmasınlar bizim üst kattakiler de ara sıra şenlik yapmaktan çekinmezler. Gün geçmez bir kızılca kıyamettir kopar. Evvelsi gece de öyle oldu. Letafet Hanımla Abdürrezzak Beyin sesleri b'zim kata inmeğe başladı. Fakat aksilik, tam bu sırada da anneannemin siyasi gevezelik damarı kabardı. İş gırtlağa dayanınca muhalefet yapmaktan pek hoşlanan kadıncağız, eski iktidar beyaz peyniriyle yeni iktidar beyaz peyniri arasındaki fiyat farklarını, C.H.P. zamanındaki kuyruk yağı ucuzluğunu anlattı, kulaklı pirincin en âlâsının 60 kuruşa satıldığını, şimdi salçalık domatesin bile yanına yanaşılmadığını, hele etin Osmanlı gelinlerinden daha tuzlu olduğunu söyledi ve bana:

— Başımızdaki adam senin gibi vurdumduymaz olursa

böyle şekersiz kalıveririz, diye çattı. Bakkallarda filâç için arasan bir dirhem yok. İnsan iki sandıkçık şeker alıp devirir bir kenara. Bizim bildiğimiz erkeklik böyledir. Ama sen...

— Allahını seversen sus, dedim. Erkekliği, şekeri mekeri bırak da şu kavgayı bir ağız tadıyla dinleyelim.

Tam anneannem susmağa hazırlanırken teyzem, artistlikten ziyade müşteri toplamak için sahneye çıkan beceriksiz vodvil kızları gibi bir:

— Eyvah, çekti... Eyvah, yandık. Bizim yemek takımı yukarda. İşi aztır da münakaşayı tabak, çanakla halletmeye kalkarlarsa mahvoluruz. Beşinci kocamın yadigârıydı, hâlâ Çekoslovak...

Neyse, lâfın kısası, üst kata çıkmak bana düştü. Kavganın en alevli zamanında aile samimiyetinin ortasına misafirden ziyade bir kova su tesiri yaparak dalıverince, beni koltuğa yerleştiren Letafet Hanım:

— Siz yabancı değilsiniz, dedi, biz münakaşa ediyorduk, anlatayım da siz hak verin bari...

— Ben anlatayım, asıl, diye atıldı Abdürrezzak Bey. Dinleyin de boşanma dâvamızda şahit olursunuz.

Kadın parladı:

— İş oraya kalsa ben bir ordu şahit getiririm... Benim namusum...

— Hangi namusun?

— Duyuyor musunuz? Namussuz diyor bana... Halbuki kendisi sinsi sinsi daktiloyla...

— Daktiloya çamur atma.

— Korursun değil mi şırfıntıyı, ama biz namussuz değil mi? Bu lâflardan sonra seninle bir dakika oturmam. Yarından tezi yok...

Daktilo olacak şırfıntıya...

Ben bildim bileli Letafet Hanım her gece bu bir dakî-

ka oturmama kararını alır, bizleri de şahit yazmakla tehdit ederdi... İşin uzamaması için:

— Durun da ben sorayım, dedim, münakaşanın esası nedir?..

Abdürrezzak Bey, aldatılmış kocaların o acındırma siyasetine dayanan kesik konuşma tarzıyla:

— Tayyar Bey, dedi.

Kadın:

— Söylemek istemezdim ama bu adam, aptalın biridir. Beni Tayyar isimli biriyle onu aldatmaya kalkışan ruhu bile duymazdı.

Sağır bir ruha sahip olduğu anlaşılan koca itiraza kalktıysa da bir el hareketiyle onu susturarak devam etti:

— Akşam eve dönünce kapının altında bir kâğıt bulduk. Tayyar'ın adresi öğrenildi, karakola müracaat edin, diye yazıyordu.

Abdürrezzak Bey:

— Siz koca olsaydınız, diye konuşmak isteyince tekrar susturuldu.

Koca olup ruhumu sağırlaştırmaya hiç niyetim yoktu. Vecîz bir konuşmayla öyle bir hareketle bulunamıyacağımı bildirdim. Münakaşa tekrar başladı.

Bu Tayyar Bey meselesi, bütün barışçı politikama rağmen, teyzemin Çekoslovak tabak takımıyla halledilmek zorunda kaldı Beşinci koca yadigârı son çorba kâsesi kulağını sıyırarak geçtikten sonra, Letafet Hanım, böyle bir eşekle bir saniye daha evli kalamıyacağı kararını aldı. Ben de münakaşadan göz gibi lüzumlu organlarımdan birini kaybetmeksizin, sadece iki üç hafif yarayla kurtulduğuma sevinerek eve döndüm.

Ertesi sabah, ayrılma kararı saniyeye indiği için bu sefer iş ciddi galiba diye düşünürken Letafet Hanım damlayıverdi:

— Ayol şu polislere ne demeli bilmem, dedi, geçenlerde tayyörüm kaybolmuştu. karakola bildirdikti. Adamcağızlar tayyörü Tayyar yapıp herifin birinin adresini yollamışlar. Az kalsın kırk yıllık kocamla aram açılacaktı.

Neyse ki Tayyar Bey sadece teyzemin yemek takımına dokunmuş, karı kocanın arasını açmamıştı.

Karanfil

Bendeniz bozuk adalet terazisinin âyarını düzeltmek ümidiyle hukuka, Orhan hastaların ölmelerini kolaylaştırmak için tıbbiyeye, bizim gibi yüksek gayeleri olmıyan Ali ise tesirli aşk mektupları yazabilirim düşüncesiyle edebiyat fakültesine girmiş ve üçümüz ortaklama bir ev tutmuştuk.

Başlangıçta işi hepimiz ciddiye alıyor, büyük bir safdillikle kendimizin, ana babalarımızın bahsettiği o büyük adamlardan olacağımızı sanıyorduk. Orhan, bir panayır şalgamını andıran suratının fotoğrafını meşhur adamlar ansiklopedisinde seyretmek arzusunu gösteriyordu, Müshil ilâcı ve aspirinden başka ilâç yazamıyan beceriksiz hekimlerden değil de mahiyeti meçhul mikropların tirilitirilitired lerini dahi bir doktor olmak istiyordu. Harçlığını kumarda kaybetmiş bir tıbbiyeliden ucuz fiyatla tedarik ettiği kelepir kuru kafasıyla haşır neşir olurken sık sık bize bu hayallerinden bahsediyordu Ali, uğursuz addetiği kemik parçalarıyla aynı çatı altında bulundukça ilham perisinin yanına bile yaklaşmadığını, bir mezarlıkta oturmanın daha hayırlı olacağını söyleyerek, şayet böyle ortalığı iskeletlere boğmakta devam ederse, başka bir eve çıkacağını ilâve ediyordu. Ben ise kafamın içinde teşekkül ettiğini sandığım adalet mekanizması ile aralarındaki hakkın yerini buldurmağa çalışıyor-

Ev sahibinin kızını ayartma işinde...

ve ikisini de aleyhime kışkırtmaktan başka netice alamıyordum.

Fakat bütün bunlara, yahi, kanunlar, iskeletler ve şiirler hakkındaki birbirimize yutturmağa çalıştığımız palavralara, aramızdaki borç para ve siyasi fikir anlaşmazlıklarına yahut ev sahibinin kızını ayartmak hususundaki rekabetimize rağmen gene de güzelce geçinip gidiyorduk. Bir şişe şarap kopan bütün dostluk bağlarımızı yapıştırmağa kâfi geliyordu.

Bir gün, sinemaya gidecek paramız olmadığı için bedava eğlence yerimiz olan Adliye binasından, sevgilisini 47 yerinden bıçaklayan aklı selim sahibi zatın duruşmasını dinlemekten dönüyorduk. Ali, «Akan kanları sevgilimin, doldukça ruhuma,, diye, aldığı ilhamı mısralara dökmeğe çalışırken, ruhtan muhtan anlamayan Orhan, bir insanı öldürmek için 47 yerinden bıçaklamanın mânâsız olduğunu izah ediyor:

— Heriflerin, diyordu; anatomi hakkında en ufak bir bilgileri olsa işi 47 yerine tek bıçakla da halledebilirler. Fakat hepsi cahil. Ben dostumu öldürmeğe kalksam...

Ve insan öldürmek hususunda Landru'nun bile takdirlerini kazanabilecek ince noktalar anlatıyordu. Ben, bu meselede kendimi ilgilendiren fasıllara ait ukalalıkları yapabilmeğe can atıyordum. Nihayet:

— Cinayet hususundaki ihtisasın şayanı hayret. Bir kimseyi cennete yollamağa karar verirsem muhakkak sana akıl danışır, ilminden istifade ederim.

Diye pohpohlayarak lâkırdıyı ondan almış, o zamanlar Ceza Kanununun 592 maddeden ibaret olduğunu bilmediğim için 3817 nci madde mucibince kaatil idamdan kurtulamaz, diye mesleğimdeki derinliğimi göstermeğe kalkmıştım:

— Evet, senin ilmini takdir etmiyor değilim. Adam öldürme usullerin bu bakımdaki kabiliyetini gösteriyor. Lâkin, iyi bir kaatil olmak kâfi gelmez, bu işlerde usta bir avukata da ihtiyaç vardır. Çünkü unutma ki dostum yukarıda beşeri nizamı ayarlayan bir adalet vardır.

Sözlerimin heybetini arttırmak maksadiyle kolumu adaletin bulunduğu sandığım göğe kaldırarak devam etmiştim:

— İnsanların, ipleri kanunların elinde olan kuklalar olduklarını aklından çıkarma ve bir gün kuklacıyla aran bozulursa beni bul.

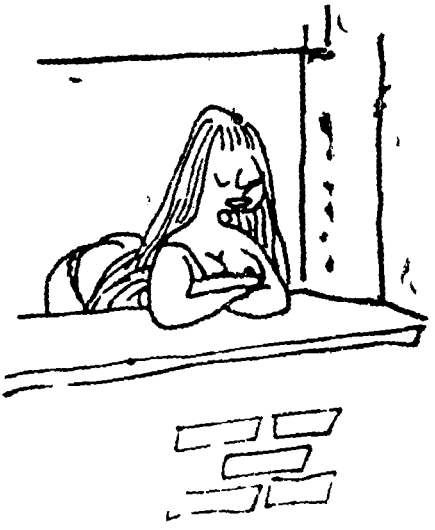

Karanfil sakızını kafasına yiyince.

Ali:

— Sus ulan, demişti, palavra sıkacağına şu adaletin oturduğu kata bak.

Başımızı elimin tesadüfen gösterdiği yere çevirince üst kattaki pencerede kombinezonla duran kızcağızı görmüştük.

Artık işimiz tamamdı. Tıp, hukuk, edebiyat hepsi bir anda yok oluvermişti.

Orhan bir ıslık çalmış ve sanki dünyadaki en usta çapkın kendisiymiş gibi:

— Pas verişe baksana, kadında mutlaka iş var, diye buyurmuştu.

Artık postu oraya serip gözlerimizi yukarıdan ayırmadan münakaşaya dalmıştık. Ali, hakkı yenilmiş bir adam kızgınlığıyla:

— Yaşa be andavallı, demişti sanki iş olduğunu söylemesen anlıyamıyacaktık, biz dağdan geldikti değil mi? Sen bu hükme dekolte oluşundan vardın. Ben ise gözünden anladım.

Kadının gözleri gözükmüyordu ama itiraza değmezdi. Zira bu hususta kendini dahi addediyordu. Kadını tesadüfen ben göstermeme rağmen üçümüz de onun üzerinde bir hak iddia ediyorduk. İşin çıkmaza girdiğini görünce yazı tura atmaya karar vermiştik. Fakat ceplerimizde hakkı yerine getirebilecek bir kırk paralık bile çıkmadığından çocukluktan kalma anyamanyaya baş vurmaktan başka yol bulamamıştık. Uzun çekişmeler ve mızıklanmalardan sonra, dâvayı, eşek şansı olduğunu teslim ettiğimiz Orhan kazanmıştı İkimiz kenara çekilmekten başka çare kalmamıştı. Ali, pencere önünde, Viyana Ormanları valsini çalarak faaliyete geçen Orhan'ı göstererek, kıskançlıkla:

— Bak şu sığıra, demişti, herif çayır zamparası... Hâlâ dedemden kalma yolları kullanıyor. Yirminci asırda valsle kız kafeslendiğini gördün mü hiç?

Bizim çapkın ise yukarıya yolladığı notaların kızcağızın ruhu üzerinde uyuşturucu tesir yaptığına ve civar evlerde kendini gözetleyen bir kabadayı bulunduğuna kanaat getirdikten sonra, yine tarihe mal olmuş bir metodla:

— Küçük hanım, diye bağırmıştı, yetiştirmiş olduğunuz karanfillere hayranım, bana bir tanecik lûtfetmez misiniz?

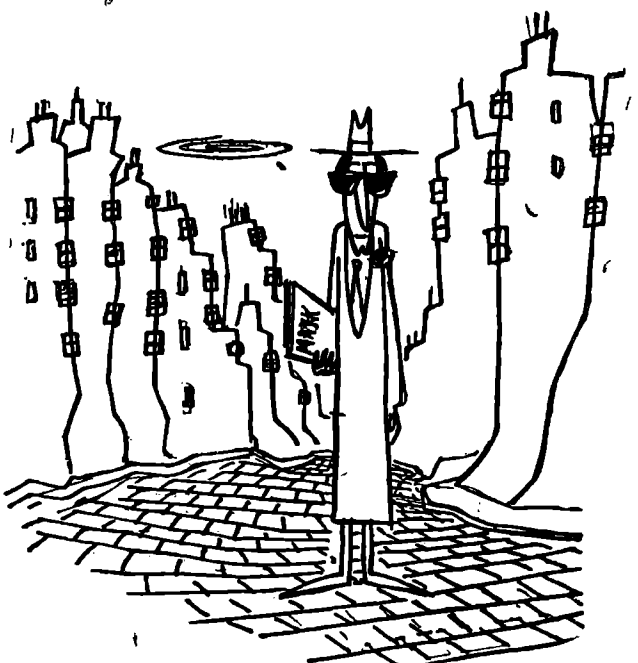

Yakamda karanfil, elimde Mayk Hammer romanı...

Bu kadar budalaca bir teknikle Orhanın nasıl bir randıman alacağını beklerken, münakaşanın başından beri bizleri büyük bir soğukkanlılıkla seyreden kızcağız, cidiyetine leke sürecek en ufak bir lâûbalilik göstermeden dostumuzun arzusunu yerine getirmiş ve saksılardan birini genç tıbbiyelinin kafatasına yollamıştı.

Hâdisenin ardından pencereden uzanan yaşlıca bir kadın:

— Ah evlâtlarım, kusura bakmayın, zavallı zararsız bir delidir, demişti.

Zararsız olduğuna şüphe yok. Biz iki dost, Orhanı üç ay hastahanede yatıran karanfillerden isteyemediğimize memnun, bir imdadı sıhhiye aramak için acele adımlarla uzaklaşmıştık.

Kombinezon

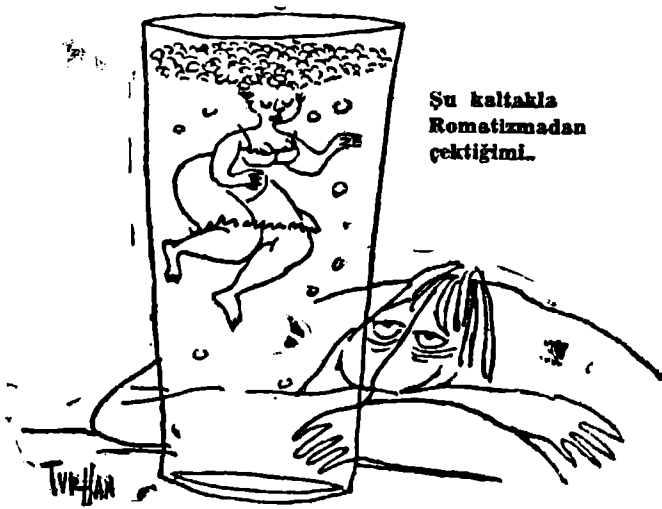

— Kombinezon.
— İstemez.
— Ama naylon.
— Ne olursa olsun.
— Kaçak mal.
— İstemez dedik ya.
— Ucuz vereceğim.

Karşımdaki adam lâf anlayacak soyundan değildi. Fakat inadım tutmuştu, bedavaya da verse almıyacaktım:

— Bana baksana arkadaş, diye sordum, ben erkek miyim kadın mı?

Sanki zor bir soru karşısında kalmış gibi uzun müddet tetkik edip düşündükten sonra cevap verdi:

— Erkek...

— Hele şükür, anlayabildin, dedim, yoksa isbat için başka yollara baş vuracaktım.

Soğukkanlılıkla:

— İsbata lüzum yok, efendim, dedi.

— Öyleyse bana hâlâ ne diye şu kombinezonu satmaya çalışıyorsun?..

İstifini bozmadan iri ellerini kombinezonun içine sokup ışığa tuttu.

— Görünüşü güzeldir de ondan, dedi. Şeffaflığına diyecek yok.

Kızmaya başlamıştım:

— Arkadaş, dedim, ayıp değil ya, ben hayatımda kombinezon giymedim. Atlet fanilâsı kullanırım. Anladın mı şimdi?.. Ne kullanırmışım ben...

— Atlet fanilâsı...

— Ellerime bakmak için de onu bir naylon paçavranın içine sokmak lüzumunu hissetmem.

Galip gelmiştim. Adam naylonlarını çantasına sokarak:

— Anlaşıldı, daha vakti gelmemiş, dedi.

Ve gitti...

— Garson, bir Arjantin, diye bağırdım, bir duble de votka...

Yanımda oturan bir sarhoş:

— Yaşa be, diye mırıldandı, iyi dayattın. Bu herif geçenlerde bana zorla bir havagazı yakacağı sattı. Halbuki değil evde, mahallede bile havagazı yok.

Meyhanede yapılan iki kelimelik gevezelik kırk yıllık ahbaplığın yerine geçtiği için adam, hazır konuşmaya başlamışken çalıştığı yerdeki insanlardan, bakkaldan, karısından dert yandı. Ustabaşı hıyar, bakkal cehennemlik oldu. Karısı hakkında ise, çığnemekte olduğu sosisleri büyük bir cömertlikle yüzüme püskürterek:

— Aldığımda çırılçıplaktı, donattık, dedi. Basma masma ama üç tane elbisesi var, ayakkabı desen öyle... Sonra radyo da aldık. Biraz küçükçe ama sesi bülbül. Ne diyorum sana, şarkı burnunun ucunda söyleniyor sanırsın.

Gözlerini şaşılatarak konserlerin verildiği burun ucuna baktı. Ettiği bütün fedakârlıklara rağmen, donattığı kadının nankörlüklerinden bahsetti:

— Kan değil, belâ, dedi. Çekip vursan bir türlü, vurmasan... Yani kardeşim şu kaltakla romatizmadan çektiğimi...

Dert tam romatizma faslına dayandığında:

— Naylon beyim, dedi o ses.

Satıcıydı. Başım içkiden dönüyordu. Terslememe kalmadan:

— Siz giymezzseniz karınız giyer, dedi.

— Karım yok, bekârım ben.

— Sevgiliniz giyer.

— Sevgilim de yok.

— Vardır, vardır. Düşünün bir kere bunun içinde onu... Işık da vurdu mu...

Kurtuluş yoktu. Parayı saydıktan sonra:

— Yamansın be, dedim, insana zorla mal satıyorsun. Biraz anlat şu işin sırlarını da öğrenelim bari. Bir de bira içersin...

İtiraz etmedi:

— Âbi, diye başladı söze, ben şarklıyımdır. Orada kanun alışverişi yapıyorduk, sonra bir arkadaş İstanbul'da çalışmak eşkiyalıktan daha kârlıdır, dedi, kalktık düştük buraya.

Doğma büyüme bir İstanbullu sıfatiyle turistleri çekemesek bile eşkiyalara güzel görünmemiz gururumu okşadı. O anlatmaya devam etti:

— Gaye ticaretti. Malûm ya enayinin boş olduğu yerde yapılacak en tatlı iş... Evvelâ bir işporta düzdüm. Para olmasına vardı ama çakallar işin tadını kaçırıyordu.

— Şehirde çakal ne arar?

— İşportacılık et, haraç da verme, hızlı da koşma bak o zaman var mı yok mu anlarsın. Üç kuruş alacağım diye sabahtan akşama kadar yarış etmek işime gelmedi. Sonra kendi kendime en iyi satış meyhanelerde yapılır, dedim.

— Neden?

— Sarhoş bir insana bir şey satmak kolaydır. Meselâ demin geldim, daha kafayı tutmamıştınız, satamadım. Şimdi aldınız. Bir sarhoşun satın alamıyacağı şey yoktur. Devirdiği içki miktarına göre tornavidadan at nalına kadar her şeyi satabilirsin...

Daha at nalı alacak derecede sarhoş değildim. Böyle tehlikeli birinin adama kaldırımları, Marmara Denizini, yahut

tanınmış bir devleti bile satabileceğini hesaplayarak içkiyi kıstım. Fakat bütün ihtiyatıma rağmen ayrıldığımızda bana hiç işime yaramıyacak iki şey, ancak kibritle ateş alabilen bir çakmakla bir buruşta adamı tahtalı köye yollayacak çeliği kuvvetli bir sustalı satmıştı.

Şimdi, çakmaktan faydalanmak için sigaraya başladım. Yalnız hâlâ öldürülmeye lâyık bir insanla kombinezonun içine sokacak bir kadın bulamadım.

Birinciye kulak vermemekle beraber ikinciyi hararetle arıyorum.

Büyük Adamlar

Her zeki insan gibi, geçinmek gayesiyle tahsil yapmanın mânâsızlığını anladığından, karnelerindeki sıfırları on yaparak evdekileri boş yere oyalayacakına, okuyamıyacağını resmen söylemiş ve kararının katiyetini ailesinin kafasına sokmak için:

— Eğer bir öğretmeni temizleyip kaatil olmamı istemiyorsanız bu sevdadan vazgeçin, demişti.

Bu hal karşısında onu okuldan alarak bir işe sokmayı düşünmüşlerdi. Okul kadar tatsız diğer bir dert... Meyhanesinde, kendilerinden faydalanılabilecek bir takım ensesi kalın zatlara veresiye içki veren açıkgöz amcasının tavsiyesiyle önce bir boyahaneye girmiş, fakat kaytarıcılığı yüzünden kazanların birine düşme tehlikesini atlatınca hiç vakit geçirmeden istifayı basmıştı. İçki cinslerinden bahsedeceği yerde, kafasından sarken bir tutam saçın verdiği cesaretle felsefi fikirler yürüttüğünü sanan amca, onu haylazlık ve parazitlikle itham edince:

— Fakat amcacığım, unutmayınız ki kazanmak için her şeyden önce yaşamak lâzım. İnsan bir kere boya kazanına düştü mü kaynar suya atılmış istakozlara döner. İstakoza dönünce de demin buyurduğunuz gibi Napolyon Efendinin: (Para, para, para...) diye sayıklaması para etmez.

Tavsiyelerinin bir bardak ıhlamur kadar şifalı olduklarını

sanan amca, bu küstahca cevap karşısında köpürerek onu evden kovmuştu.

Neyse ki evle ilişiğinin kesilmesi yaza rastlamıştı. Parklar, ağaç altları ve çayırların serserilere bedava otellik yaptıkları yaz mevsimine... Güneş alabildiğine boldu. Hava, su bedavaydı. Yiyecek meselesini de edindiği kafadar bir dostun meharetiyle hallediyorlardı. Dostunun ihtirası kümesler üzerinde olduğu için tavuk kızartması ve yumurta yemekten bıkmışlardı. Kendi de yük vagonlarından kavun karpuz aşırmakta usta sayıldığından vitamin derdi de ortadan kalkıyordu. İyi kötü geçinip gidiyorlardı.

Rüyalarında inek çalarken..

Bir gün, fazla sıcaklardan müteessir olan dostu, gündüz uykuları için seçtiği orta serinlikteki bir kütüphanede, tesadüfen büyük adam olmanın yollarını gösteren saçma bir kitap okuyunca, ruhi bir sarsıntı geçirerek, ona:

— Azizim, demişti, biz uyuyoruz, anladın mı uyuyoruz.

— Uyumak güzel şeydir de ondan.

— Fakat okuduğum kitapta ne yazdığını biliyor musun?

— Hayır.

— Tabii, nereden bileceksin. Sen de okulun arka kapısından çıkmış haylazın birisin. Kitap, uykunun yarı ölüm olduğunu yazıyor.

— Bütün kitapların canı cehenneme Sen traşı kes de ağzındaki baklayı çıkar.

O zaman dostu, pantalonuyla karnı arasından tere bulanmış bir kitap çıkararak:

— Şunu bir oku bak, demişti. Büyük adam olmanın yolları...

— Yahu büyüğünü bırak bir yana, biz daha şöyle yarım yamalak bir adam dahi olamadık.

— Olamadıksa oluruz. Okuyunca göreceksin kitapta adı geçen meşhurların hepsi vaktiyle bizim gibi serseri imişler. Hiç birinin de tek meteliği yokmuş

Dostu, kütüphanede uykusunu feda ederek okuduğu bu kitap hakkında tefsirlerde bulunarak, meşhurlarla, serserilik ve parasızlık gibi aynı noktadan hareket edileceğine göre ortada yükselmemek için bir sebep göremememekteydi.

— Azizim, demişti; sen istersen gene o miskin hayatına devam et. Bak kışın eli kulağında... Sen daha meslekte yenisin. Rüzgâr buv etti mi vücudunun içini değil tek gazete, bütün matbuatı doldursan gene para etmez. Ayazladığının resmidir.

Bu hayırlı dostunu, miras bakımından pek çelimsiz olan ailesi gibi terkedemiyeceğinden, kapağı, terden çamaşırcı kadınların elleri gibi buruşmuş olan kılavuz kitaba uzanarak şöyle bir göz atmış:

— Peki şeker kardeşim, mademki sen istiyorsun, hatırın için büyük adam olmaya bile razıyım, cevabını vermişti. Fakat önceden söyleyim ki benim bu hususta en ufak bir malûmatım bile yok.

— Sen orasını bana bırak. Elimizde şu eser olduktan sonra neden korkuyorsun? Bütün iş cesarette.

Sonra, meskeninin tavanı olan bulutsuz göğe bakarak:

— Artık küçük işlere paso, diye mırıldanmıştı: Bundan sonra tavuk çalmağa da veda edeceğim. Bu biraz zor olacak. Fakat ilerde meşhur bir insan olunca zevkimi tatmin için gene tavuk çalarız. Tabii amatör çapta...

Konuşması o kadar hararetli ve uzun olmuştu ki, parkta rahatları kaçan diğer müşteriler dayanamıyarak:

— Ulan eşşek oğlu eşşek,susacaksan sus, yoksa dediklerini yapamadan barsaklarını toplar, cennetin yolunu tutarsın, ha, diye çıkışmışlardı.

Bu esrarkeşlerin barsak akıtmak hususundaki ustalıklarını iyi bildiği için istikbal hakkındaki gevezeliklerini rüyasına saklayarak, yarısı Hürriyet, öbür yarısı da Akşam gazetesinden ibaret olan yatağını sererek uyumuştu.

Sabahın ayazında kendilerine geldiklerinde, çiğden tu-

tulan adalelerini oğarlarken kış görmemiş acemi serseri:

— Harekete geçmek için karar verdin mi? diye sormuştu. Meselâ nasıl bir büyük adam olacağız. Hangi cinsten? Zengin bir tüccar mı, yazar mı, mucit mi, yoksa devlet adamı mı?..

Öbürü gülerek çıkışmıştı:

— Tam da buldun be mübarek? Bizde de bunları olacak surat var ya... Bak şu aynaya... Hah... Şimdi söyle bakalım, şu lodos balığını andıran yüzünde devlet adamı olabilecek cevher var mı?

— Yok... Üstelik de sivilce çıkmış. O kart horoz mideme dokunmuş olacak. Peki ama bana ne çıkışıyorsun yani?.. Büyük adam olmağa beni kandıran sensin.

— Benim tabii, ama malûm ya eşeğe binmenin de bir usulü vardır. Biz ancak kendi çapımızda büyük adam olabiliriz. Meselâ düşün bir kere ben bir devlet reisi olabilir miyim? Şahsan dört adet ineğe bile başkanlık edemem. Bizim yapacağımız şey mesleğimiz hudutları dahilinde yükselmektir. Ben, tavuk yerine daha büyük hayvanlar çalmanın yoluna bakacağım. Hem tavuk küçüktür ama namussuz çok çok huysuz hayvandır. Rütubetten nem kapar... Hemen başlar patırtıya. Artık böyle ufak şeyler için tehlikeye atılacağıma meselâ at, öküz v.s. gibi cinsler üzerinde çalışacağım. Bak hakkını vermek gerekirse senin de yük vagonları üzerindeki ihtisasın yabana atılmaz. Mühürleri öyle bir koparışın var ki, cidden takdire değer. Cebindeki resimleri görmeseydim senin öyle iyi bir aileden geldiğine inanmazdım doğrusu. Çünkü senden başka hiç bir hanım evlâdı, öyle el çabukluğuyla yük vagonu soyamaz. Hanım evlâdı dedim diye kızmıyorsan ya.

— Hayır...

Sonra, öğleye kadar oturup kitabı bir kere daha okumuşlardı. Güneş tepelerine çıktığı zaman yaptıkları karşılıklı telkinlerle hırsızlığın cidd bir meslek olduğuna, zaten ticaretten devlet işlerine kadar her işin içinde bir miktar bit yeniği ve dolandırıcılık bulunduğuna kendilerini inandırmışlardı. Rehber:

— Bütün mesele çalınacak şey iyi tasarlamak ve doğru dürüst plân hazırlamaktır... Kitapta o general ne diyordu?.. Askerlerini işe yarar bir şekilde öldürmek isteyen her kuman-

dan önce iyi bir harp plânı hazırlamalıdır. Biz de öyle yapmalıyız.

Bu plân hazırlığı gece yarısına kadar sürmüştü. Hem de oldukça patırtılı olarak... Duvarın dibindeki esrarkeşler bir gece önceki münakaşanın hâlâ devam etmesi karşısında, berduşluğun da artık çoluk çocuk eline kaldığını, böyle giderse rahatça dalga geçilebilecek tek harabe bulamıyacaklarını hesapladılar. Kabakçıların kabadayısı:

— Bana bakın zırtapozlar, son defa söylüyorum, ya defolup başka yerde anırın, ya da...

Onlar da âdi serserilerle kapışmaktansa, büyük vurgunlar için enerji kazandıracak rahat bir uykuyu tercih ederek gazetelerini serip uzanmışlardı.

Dalgacıların başı böyle hırtlamboların soygunculuk tasarlamalarını bir izzeti nefis meselesi addettiğinden:

— Şu iki muzcuyu biraz yolalım, demişti. Hem uykuları da külçe gibi ağır mübareklerin.

Onlar rüyalarında inek çalar, yük vagonları boşaltırlarken üstlerindekiler de usta eller tarafından birer birer çıkarılmıştı. Daha sabah olmaya kalmadan soğuğun tesiriyle uyandıkları vakit:

— Vay canına, demişlerdi; bir donla kalmışız.

Ve sabahın ilk ışıklarıyla beraber, büyük adam olmak için her şeyden evvel, nasıl olup da birer elbise tedarikleyecekleri hakkında yeni plânlar hazırlamaya başlamıştılar.

Hayırlı Ortak

Onunla tanışmamız sarhoşları toplama ekibi vasıtasiyle olmuştu. O günlerde ben, alkolün insan bünyesi üzerindeki tesirlerini tetkik ediyordum. İlmi bir tetkik... O ise sözlerine bakılırsa, tahtakurularına karşı korunmak için içiyordu.

Karakolda, komisere:

— Sarhoşluk değil bu beyim, diyordu. Vücudum alkolle doldukça tahtakuruları hiç dokunmuyorlar bana da onun için içiyorum. Halbuki yattığım yerde bu mahlûklardan milyonlarca var. Hınzırlar tavandan paraşütle atlıyorlar. Eve ayık gittin mi vay haline... Sayın bay komiser, ben, insanlar bile dahil, Tanrının yarattığı her hayvana karşı derin bir hürmet beslerim. Lâkin tahtakurularına, hele onların kokularına hiç tahammülüm yok.

Ayyaşlar tarafından (Kitap gibi lâflar) diye takdir gören bu müdafaa, şayet karakoldaki, mucit Graham Bel zamanından kalma telefonun zili çalmasaydı çok daha uzayacaktı. Neyse ki tarihi kıymetinden başka tutar tarafı olmıyan bu âhize, konuşulmaktan ziyade âsap bozmak gayesiyle icat edilmiş gibi, kulakları biraz ağır işiten komiserin dikkatini bizim üzerimizden çekti. Komiser, duymaktan çok keşfetmek istercesine yangın, cinayet, hırsızlık ve başka ihtimaller et-

Teptili hava maksadıyla cezaevine tıkılmıştık

Kömürcünün kızını kaçırmışlar

rafında dolaştıktan sonra nihayet meselenin bir ırz dâvası olduğunu anlayabildi, ve:

— Bir kirletme vakası, diye açıkladı. Kömürcünün kızını kaçırmışlar.

İşte bu kirlenen kömürcünün kızı şerefine de bizleri daha fazla saçmalamağa meydan bırakmadan sepetlediler.

Dışarıda, son olayın etkisiyle hepimiz, namus meselesi hakkında fikirler yürüterek gürültülü bir münakaşaya daldık. Polislerden biri, kanundaki idam faslını genişletmek ve bu hususta patırtı yapabilmek için karakolun kapısından daha münasip yerler bulunabileceğini, mesleğine yakışmayan bir nezaketle bize hatırlattı.

Aramızdaki Yeşillaycıların en yaşlısı:

— Bu polis değil. âdeta bir centilmen, diye bizleri aydınlattı. Hem de hakiki bir centilmen. Binaenaleyh biz de ona uyarak kibarca dağılalım.

Bazıları centilmen kelimesinin mânâsını bilmediklerinden bu işe avak diremek istedilerse de neticede umuma uymak zorunda kaldılar.

Bütün öteki ayyaşlar arasında makul bir sebebe dayanarak içki içen ikimizden başka aklı selim sahibi bulunmadığından, birbirimize hemen kanımız kaynamıştı. Daha iyi görüşüp anlaşmak maksadyle de bir meyhaneye dalmıştık.

İşte o dalış bu dalış... Bir daha ne ayrılabildik, ne de iki yakamız bir araya geldi. Şu anda bile hapishanede aynı koğuşta yatıyoruz ve ben bu satırları kararlarken, o, para sızdırabileceğini kestirdiği bir budalayı, uyuz olmadığı halde uyuz olduğuna inandırmaya, sonra da bu hastalığın tedavisi

babında kendi üzerine adam çıkmayacağını isbata çalışıyor. Normal ölçülerden her iki bakımdan da biraz daha uzunca olan kollarını açarak:

— Ben uyuz hastalığında inkılâp yapmış bir adamım arkadaş, diyor. Memlekette bana uyuz azraili derler... Anlarsın değil mi uyuz azraili... Ne derin kelâm. Eğer hazırlayacağım merhemin masrafını verirsen... Ha bak aklına bir şey gelmesin sakın, yalnız masrafını diyorum, seni en kısa zamanda tedavi edip huzura kavuştururum. Kâr falan alacak değilim. Sırf seni sevdiğimden ve insaniyet namına hareket ediyorum.

Bu sözlerden bir felâket sezmemek kabil değildi. Çünkü bilirdim, dostum insaniyetten lâf açınca, karşısındaki zavallı hapı yutmuş demekti. Daha dostluğumuzun temelinin atılması sıralarında bana, nasır hakkında dört buçuk saat süren bir konferans vermiş, hattâ rahmetli Orhan Veli'nin (Yazık Oldu Süleyman Efendiye) şiirini göz yaşları arasında okuyarak:

— Sen ey sevgili insan, demişti, eğer bizce altın değerinde olan varlığına toplu iğne ucu kadar kıymet veriyorsan beni dinle ve nasırlarını ihmal etme. Zira sıkan bir ayakkabı veba mikrobundan daha tehlikelidir.

Ve vuran kısımlarını genişlettirmek vaadiyle papuçlarımı yüklenip gitmişti.

Ben de, sokağa çıkacak başka ayakkabı bulunmadığı için iki buçuk ay kadar odamda istirahat etmek mecburiyetinde kalmıştım. Artık ümidimi adam akıllı kesmiştim ki bir gün dostum, elinde verem hastahanesinden çıkmış fakir bir vatandaşa yardım hususunda, kadın romancıları bile aratmıyacak acıklı bir dille yazılmış bir tomar matbu kâğıtla çıka gelince:

— Nerelerde kaldın yahu, diye sormuştum, öldün sandımdı...

Sıhhati bahis konusu olduğu zamanlarda yaptığı gibi yumruklarıyla göğsü üzerinde davul çalıp, kendini turplarla mukayese ettikten sonra:

— Elli tane azraili bir çırpıda temizlerim, demiş, ihtiyati tedbir olarak da kulak memelerini çekip, odamda, her nasılsa sobaya girmek talihsizliğinden paçasını kurtarmış olan

ufak bir döşeme tahtasına parmağıyla vurarak devam etmişti:

— Sen onu bunu bırak da esas meseleye gelelim. Gayet parlak bir iş peşindeyim.

— Ben de aziz kardeşim parlak işlerden önce papuçlarımın peşindeyim.

— Hangi papuçlar?

— Şu nasırlarım için bollatacağın papuçlar.

Bu sözlerin üzerine, hatırlamak istercesine gözleriyle tavanda bazı meçhul şeyler aradıktan sonra, kendi alnının ortasına bir tokat, benimkine de bir buse kondurarak, ahmakların kanına giren o kitabi konuşmasıyla:

— Tuh be birader, demişti, unuttum gitti. Bütün bunlar benim şu mankafalılığım yüzünden oluyor.

— Peki iki buçuk aydır nerelerdeydin?

— Nerede olacağım, seyahatte.

Dostum kekelemeden yalan söyleyen palavracılar takımındandı:

— Amcamın fabrikasında ıslahat yapmaya gitmiştim. Ben olmasam bir şey beceremezler de...

— Peki ya ayakkabılarım?

Seyahatten altın arayıcılığına kadar gösterdiği her maceretin sonunda (Ya ayakkabılarım) sorusuyla karşılaşınca, yüzünde masum bir ifade belirerek, hayati bir mecburiyet altında onu bir eskiciye satıp, parasıyla da ölüm halindeki bir hastaya ilâç aldığını itiraf etmişti. İlâç faslına itimadım yoktu ama, eskiciye satılma bahsinde doğru söylediği muhakkaktı.

Hiddetimin kolay kolay geçmediğini görünce, papuçlarını eskiciden geri alabilmek için, akla gelmedik yalanlarla benden dört lira borç para istemiş, itimat etmeyince de içerisinde iki adet altın kaplamalısı bulunan takma dişlerini rehin bırakarak dışarı fırlamıştı.

Ben, bu işte de bir hilebazlık kokusu araştırıyor, dişlerin sahte olup olmadıklarını tetkik ederken de geri dönerek:

— İşte, diye bağırmıştı, eskisinden daha iyi olarak iade ediyorum. Hem tamir edilmiş, hem de gıcır gıcır boyanmış. Aynaya falan hacet yok, saçını papuçlarında tara. Gazetesi de caba. Bak ne resimler var? Hele şu bacaklar... Neyse

şimdi bacakların macakların sırası değil, demin de dediğim gibi gayet parlak bir iş peşindeyim. Bu işde de seni kendime ortak yapıyorum.

— Ortak mı?

— Tabii be dostum. Buz gibi ortak. Hiç korkma öyle, sermaye de benden. Bak şu kâğıtlara... Yirmi lira matbaa parası verdim. Verdim ama boşuna değil. Bilirsin, kaz gelecek yerden tavuğu esirgememeli.

Bu kaz gelecek yer hakkında bana izahat vermesini isteyince, cebinden bir kırmızı kalem, pantalonunun kaba kısmından da postahanenin birinden yürüttüğünü söylediği bir telefon rehberi çıkararak anlatmağa başlamıştı:

— Para kazanmak zannedildiği kadar zor değildir. Eğer kafa tasının içinde saman değil de bir miktar beyin varsa para insana oluk gibi akar. Bendeniz de aklımı kullanarak zengin olmak istiyorum. Bana itimadın vardır herhalde... Eğer aksilik çıkmasaydı bundan evvelki ölü tavuk ticaretimizde çabucak tüylenivereceektik. Ama bu sefer, bu sefer emin ol paçayı sıyıracağız.

Sonra da istidiğimizi yapabilecektik. Bisiklet, eşek, fiçılarla şarap, hadsiz hesapsız pastırma, asansörü olan bir apartıman, velhasıl her şeyimiz olabilecekti.

— Asansörü düşün bir kere, diyordu, binersin içine, düğmeye bastın mı zırt yukarı. Mal senin... İstediğin kadar in, çık... Bayılırım şu asansörlere...

Asansörler hakkındaki mütalâalardan sonra, onlardan birine sahip olabilmem için mutlaka onun ortaklığını kabul etmem gerektiğini bildirmişti. İş basitti. Ben yalnız ayaklarımı uzatıp oturacaktım. Yapacağım şey veremli rolü oynamaktan ibaretti:

— Bu rolü kendim de oynamak isterdim ama, diye hayıflanıyordu, gelgelelim vücut yapım müsait değil. Katır gibi bir herife hiç kimse acımaz. Ama sen bu iş için biçilmiş kaftansın. Veremler bile senin yanında halt etmişler. Avurtlarında öyle hârika bir çukurluk var ki en hissiz adamın kesesinden bile bir şeyler koparttırabilir.

Öncesi garip görünen bu fikir, yavaş yavaş çekici gelmeğe başlamış ve malî durumum da bu rolü kabul etmeme yardım etmişti. Dostum, telefon rehberinden isimlere bakarak pa-

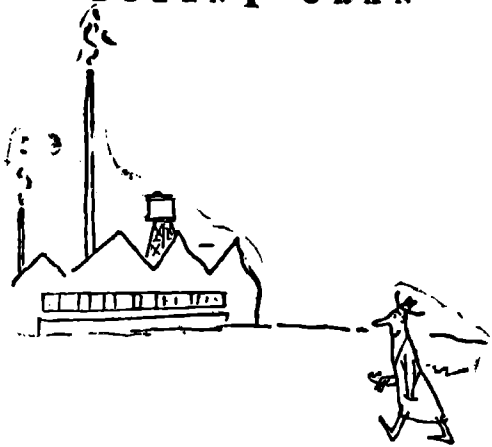

Amcamın fabrikasında ıslahat yapmağa gitmiştim...

ra uçlanacak 'enayi adresleri keşfine çalışıyor, sonra da matbu kâğıtları onlara yolluyordu. Durum ilk günlerde çok iyi gitmişti. Veremin faydalı bir hastalık olduğuna inanmış, hattâ benimsediğim bu hal yüzünden öksürmeye bile başlamıştım. Dostum:

— Bütün mesele zekâda, diyordu, bak bir takım zavallılar kan tükürürler, hakikaten veremdirler; fakat hiç biri Tanrının bağışladığı bu nimetten faydalanamaz. Biz ise...

Biz ise, turşusu çıkmış rehbere, kırmızı kalemin kerametine, dahiyâne tasarlanmış plânlar ve benim birinci sınıf öksürüklerime rağmen, gene bir aksilik yüzünden yakayı ele vermiş ve tebdilhava maksadıyla ceza evine tıkılmıştık.

Şimdi, dostumun keskin zekâsı ile başka zenginlik yolları arıyoruz. O gayet nikbin. Şu anda bile, karşısındaki safdil, eski bir çoraptan imal edilmiş kesesini çözerken:

— Sana öyle bir merhem hazırlayacağım ki, diyor, değil sen, bir daha gelmiş gelecek bütün sülâlen uyuz olmaktan kurtulacak. Çünkü ben, uyuz inkılâbı yapmış bir adamım...

Ve parayı cebine indirdiği halde, sırf konuşmuş olmak için bu inkılâp hakkında ipe sapa gelmedik palavralar savurmağa devam ediyor.

Dokuzuncu

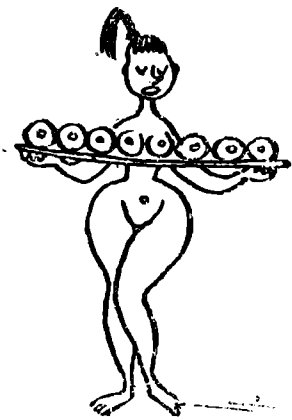

— Bu işi yapabilmek için ne lâzım?

— Cesaret.

— Başka?

— O kadar.

Karşımdaki adam ne kılıç sallayarak yüzlerce enayiyi şişleyen bir film kahramanına, ne Başbakanın oğluyum diye icrayı sanat eyleyen açıkgöze, ne de muhalefet yapan gazetecilere benziyordu. Suratında, cesaret yahut ahmaklıkla ilgili en ufak bir çizgi dahi yoktu. Basbayağı bir insandı.

Tekrar sordum:

— Sadece cesaret kâfi mi?

— Çok bile.

— Peki, para filân?

— Parayı devletler bile düşünmüyor. Bu işte ise hiç kafa yormağa değmez.

— Şu halde siz ne duruyorsunuz?

Yüzüme baktı ve (Apaallığınızdan) demek istediğini anladım.

— Kadınlarda tip arar mısınız? dedim.

— O ne demek? dedi.

— Ne demek olacak, tip işte. Sarışın, esmer, zayıf, şişman...

— Ne olursa olsun aldırmam. Meselâ bir sandık elma... İçinde irisi, ufağı, kırmızısı, yeşili vardır. Fakat aşağı yukarı hepsinin tadı birdir.

— Kadınlarla elmaları bir mi tutuyorsunuz?

— Tabii, elmalar daha lezzetli ve daha zararsızdırlar. Sonra, bıktığınız zaman elinizdeki elmayı pencereden fırlatmak veya çöp tenekesine yollamak daha kolaydır. Kadınları sepetlemek ise malûmunuz olduğu gibi bazı formalitelere bağlı bir şeydir.

— Bu formalitelere rağmen dokuz defa evlenmek kuvvetini kendinizde nasıl buldunuz?

— Bu gibi formaliteleri halletmek için binlerce hayır sahibi Hukuk Fakültesinde kafa patlatıyorlar. En becerikisiz avukatlar, en kabiliyetsiz yalancı şahitlerle bile boşanma davalarının içinden kolayca sıyrılınabilir.

Yarışçı Esat, Kanuni Hasan Tahsin gibi zehir yeşili avukat dostlarım olmasına rağmen yerimde saymama içerliyerek:

— İlk fırsatta tavsiyelerinize ayak uydurmağa çalışacağım, dedim. Hayatında, elbiseden fazla kadın değiştiren kahraman:

— Durmanız hata, diye söylendi. Beklemeğe gelmez, hayat ancak beş on kadın alacak kadar uzundur.

— Kadınların elma gibi olduklarına aklım yattı. Hadi şekillerine bakmıyalım... Ama namuslarına...

Bu sorum üzerine, sadece resmi kayıtlar altında dokuz kadın eskiten adam, hiç bir edebi tasvire uymıyacak şekilde güldü. Ne acı, ne tatlı, ne alaylı... Fakat biz gene yüzünde iğneli bir tebessüm belirdi diyelim. Tebessümünün iğneleri gözlerime batarken kendinden emin adımlarla zeka fıkralarının o kat'i konuşmasiyle:

— Bazı şeyler karıştırılmaya gelmez, dedi, altından Çapanoğlu çıkar. Kadının namusu da öyledir.

— Yani evlenilecek kadının maziside bakmamalı mı?

— Kadınla mı, yoksa maziyle mi evlenmeseksiniz? Hem her kadının bir geçmişi vardır. Namuslu kadın bu geçmişi örtmesini bilendir.

— Şu halde gençlere ne tavsiye edersiniz?

— Gözlerini kapayıp yürümelerini.

Hazır dünyaya gelmişken bir kaç defacık evlenmeden göçmek istemediğim için bu tavsiyeye uyup gözlerimi kapadım ve Allaha ısmarladık bile demeden yürüyüverdim. Fakat kötü talih yetişmekte gecikmedi. Bir çöp kamyonuna çarpmıştım!

Çöpçü:

— Ölmek mi istiyorsun? dedi.

— Hayır, evlenmek, cevabını verdim.

Ağzı yanık bir yolcu:

— Aynı kapıya çıkar, diye söze karıştı.

Aldırmadım. Alnım iyileşir iyileşmez tekrar gözlerimi kapayıp yürüyeceğim. Ne çıkarsa bahtıma.

Otel Değilmiş

Bizim memlekette tembel olmayanına rastlanmadık iki şey vardır: Yüksek mevkidekiler ve tarifeler... Geçenlerde bu tembellerden ikincisinin gazabına uğramış, kalkması için trenin keyfinin gelmesini bekliyordum. Kabahati evvelâ geri kaldığını sandığım saatime bulup onu satan Eğinli Mahir'i kalayladım. Sonra baktım ki yeryüzünün bütün saatleri tarifenin gösterdiği vakti çoktan aşmışlar, o zaman ister istemez bir müddet oama imzamı atmak, bir müddet de kanapeler üzerine genç okullular tarafından yazılmış kadınlara ait organ isimlerini okumakla oyalandım. Nihayet trenin kalkmasından ümidimi keserek uyuya kaldım.

Ne düşünerek uyursam ona göre rüya görürüm. Bu sebeple evvelâ muzip öğrencilerin tesiri altında kaldım. Tabii yazılması sansür dışı tesirler... Tam hayatımdan memnun olacağım sırada, siyah üniformaları içinde kıymetli bir kömür parçasını andıran bir biletçi omuzuma vurdu. Yüzüne baktım. İnsanı rüyasının en önemli yerinde uyandırmanın ne demek olduğunu anlayacak bir köşe yok, susarak bekledim.

— Burası neresi? diye sordu bana.

— Sinirleri sağlam olan insanların bindiği nakil vasıtası, dedim.

— Yani yatakhane değil, değil mi?

Boylu boyuna, ayakkabısını, pantalonunu çıkarıp uyuyanlar dururken, oturduğu yerde dimdik kestiren, rüyaların en olmadıklarını bile nezaket dairesinde gören benim gibi halim selim bir yolcuya çatılmasına sinirlenmiştim:

— Arkadaş, dedim, sen biletçi misin, yoksa müddeiumumi mi?..

— Biletçiyim, dedi.

Allahtan biletçiydi, sıra bu tipte üç müddeiumumi olsa memlekette adaletin yanına yaklaşılmazdı.

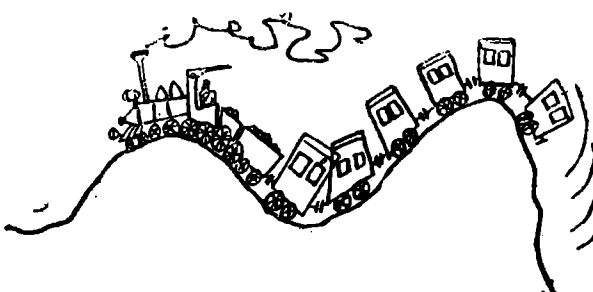

— Şu halde ben sana bir kaç sual sorayım, dedim. Yatakhane değilse nedir burası?

— Tren.

— Yaa...

Şaşırmış göründüm. Vagonun orasına burasına dokunup tetkik ettim. Pencereden dışarı sarktım.

— Tekerlekleri de var, diye konuştum... Haklısın galiba, trene benzeyen tarafları yok değil. Bari trene benzemişken yürür mü?..

— Yürür...

— Ne zaman?

Cevap vermedi... Bizde Azrailin kapımızı vuracağı saatle tren kalkış saatini kimse bilmezdi. Sorumu tekrarladım:

— Ne zaman kalkar bu nâzenin?

— Belli olmaz...

— Peki iki gün kalkmazsa iki gün uykusuz mu kalacağım?

Biletçi, hakiki bir devlet memuruna yakışacak bir ciddiyet ve baremine uygun bir şiddetle:

— Burası tren, diye mühim hakikati tekrarladı, otel değil Suyu bulunmadığı, konforu eksik olduğu ve ikinci mevkilerde tahta'kuruları, üçüncülerde Macar adı verilen b'tlerin cirit attıklarına bakılırsa burası turistik bir otelin bütün özel-

liklerini üzerinde toplamıştı. Fakat karşımdaki adam, mademki siyah bir üniforma, pırıldayan düğmeler ve hepsinden mühimi fiyakalı bir kaskete sahipti, sözüne inanmak lâzımdı.

— Pekâlâ, dedim, anladık, burası otel değil de tren... Ne olacak yani trense?

— Tren, dedi, uyumak için değil, yolcuları taşımak için yapılmıştır.

Eğinli Mahir'in saati de dahil bütün saatler fazla ileri gitmişlerdi. Bir devlet memurunun sözlerini ekseriya ters anlamak gerektiğini bilecek kadar aklıselim sahibi bir insan olduğumdan, kendi kendime:

— Mademki yolcuları taşımak içindir, diye söylüyor, şu halde taşımağa niyetleri yok, dedim. Üstelik hiç bir kız (burası hayal mahsulüdür) seni iki saatten fazla bekleyemez. İyisi mi namusunla aşağıya in, içinde resmi bir parmak bulunmayan başka bir vasıta, meselâ bir dolmuş, bir kağnı arabası, hattâ bir kaplumbağa bul ve sevgiline onunla ulaş.

Ve indim.

Halbuki memurdan daha öğrenmek istediğim şeyler vardı. Tren kaç tekerleklidir diyecektim, yenir mi, yenmez mi, itilerek mi gider, çekilerek mi, bu memlekette kaza yapmaktan başka işe yaradığı yerler var mı diye soracaktım.

Fakat bütün bunları sevgilim beklemiyecekti.

Delik

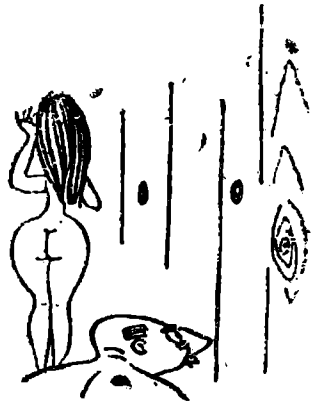

Şişmiş gözünü göstererek:

— Yahu karanlıkta kapıya çarptım, diyen bir dosta rastladım mı, onu ya sevgili karısıyla ufak bir münakaşa yapmış, ya da asabına hâkim olamıyan birinin eline çarpmış sanırdım. Çünkü kötek hâtıralarının nakli, dayak ister hanımdan, ister bir külhanbeyinden yenmiş olsun, ille de «Kapıya çarptım,, şeklinde anlatılırdı. İşin kötüsü üç gündür ben de:

— Geçmiş olsun, gözünü kim patlattı? diyen herkese aynı cevabı veriyorum.

Ama ne harem dairemdeki hatunlardan birinin elceğizinin, ne de bir kabadayı yumruğunun, kaşım üzerindeki o nefis morlukla en ufak bir ilgisi dahi yok. Gözüm civarında cereyan eden felâketli hâdise, sadece meçhul bir parmağın, daha doğrusu bir çeşit röportajın eseri oldu.

Yazın terleyen her alık yazarın yaptığı gibi bir kere de ben plâj röportajına burnumu sokmaya heveslendim. Röportaj yerine gidince, gerek on yıldan beri bir mayo alacak paranın iki ucunu bir araya getirememden, gerek et fıkarası vücudumu çıplak görenlerin beni Tarzan sanıp hücum etmelerinden çekinerek soyunmaktan vazgeçtim.

Önce, hem plâjın sahibi, hem de ev sahibim olan zatı muhteremle görüşmeyi vicdanî bir vazife bildim. En büyük mcak dalgasını bile az gören zavallıcık işlerinin kötülüğünden dem vurarak ağlıyordu. Yufka yüreğim dayanamadı:

— İnşallah havalar düzelir, gölgede yüz dereceye çıkar da müşteriniz artar, dedim.

— Biz haris değiliz canım, doksan derece de olsa yeter, diye mırıldandı.

Kendisine altı aylık kira borcumun karşılığı olarak, bir dilekçeyle Afrika ikliminin İstanbul'a naklini istemesi fikrini verdim. Ceketimin filizlenebilecek otla karışık bir kumaştan yapılmış olduğunu nazarı itibara almadan başımdan aşağı bir kova su boca ed'p:

— Eğer bu kadarcık rütubet kâfi gelmiyorsa konuşmana devam et, dedi.

Kâfiydi. Ben de bir plâj yosmasıyla konuşmaya yeltendim. Birine:

— Sizinle biraz konuşabilir miyiz? dedim.

— Parası peşin, cevabını verdi. Parayı verip 73 numaralı kabineye gidin.

— Kabinede değil de burada görüşsek olmaz mı?

Acaip bir şey görmüş gibi merakla suratıma bakarak:

— Siz deli misiniz? dedi.

— Bazı kimseler öyle olduğumu söylerler ama diğer bazıları da aptallığım hakkında ısrar ettikleri için bu hususta henüz kat'i bir karara varılamadı.

— Varılması lâzım. Siz deli olmasanız böyle herkesin önünde görüşmek teklifinde bulunmazsınız.

Mahcubiyetim kabine röportajı yapmama mani olduğundan kerdime başka bir kapı aramaya başladım. Hal ve tavırlarından uslu olduğu anlaşılan bir çocuğa yaklaşıp:

— Aferin küçük sana, dedim. Demek okumaya meraklısın?

— Nereden anladın?

— Elindeki gazetelerden.

— Ben onları şurada her tarafını kuma gömen adamın göğebinde yakacağım. Gel bak, gömüldüğü yerden nasıl sıçrayacak...

Çok faal itfaiyemizi hatırlayarak herhangi bir kebap olma ihtimalinden korunmak için uslu yavrucaktan da uzaklaşmak lüzumunu hissettim...

Genç kızlar vardı. Aşk, dalga, buse, kum, mum hakkında sualler sorabileceğim genç kızlar... Fakat her birinin peşinde en aşağı bir bölük tutarında it dolaşıyordu. Onların arasından tazeciğe sağ salim ulaşabilip iki satır lâkırdı etmek

imkânsızdı. Bu yüzden bana, bir yere sinip orada ne görürsem yazmak kalıyordu.

Zaten Firavun mezarı arayan çöl âlimleri gibi plâjda elbiselerle dolaşmam milletin acaibine gitmişti. Kulağıma (Hıyar), (Odun), (Kereste), (İnek), vesaire gibi hayvan ve hebat isimleriyle karışık iltifatlar gelmeye başlamıştı. Bunlar çoğalmadan kabineme girdim. Başka çare yoktur, oradan yazacaktım. Baktım bir delik. Üzerinde bir yazı.

(Bu delik, yüksek delik mütehassısı İsmail Delgeç tarafından insâniyet namına açılmıştır. Bakmayan eşektir!)

Onun altında bakmayan değil de yazıyı yazanın eşek olduğuna dair geniş bir şecerename. Yanda bir resim. Nüfus arttırma siyasetiyle ilgili bir kompozisyon... Üstünde de yazısı:

(Bu delikten bakarsan sen de bunu görebilirsin.)

Bunca tembihten sonra gözümü oraya yapıştırmamazlık edemezdim. Emre uydum.

İçerde nefis bir yosmacık... Valdeden doğma kıyafette... Yanında bir herif... Elbisesi aynı... Yosmacığın o güneş görmemiş, insan geçmemiş bölgelerinde...

Ah körolasıca sansür... En iyi tarafları yazamıyacağım. Fakat yazamasam bile vakayı okuyucularım namına seyretmeyi vatani bir borç telâkki ettim.

Konu hakikaten güzeldi... Hareketliydi. Hayatımdan memnundum. Ama aksilik bu ya hapşırıverdim. Kendi kendime (Çok yaşa) dememe kalmadan bizim erkek kahramanın işaret parmağını gözümün içinde hissettim. Yeşilli, kırmızılı yıldızcıklar çaktı. Arkasından küfür adı verilen edebi bir kaç lâkırdı dinledikten sonra, deliğin yanına:

(Gözüne parmak sokulmasından hazzetmeyen merkeplerin dikkatli davranmaları rica olunur) diye yazarak evin yolunu tuttum. Şimdi de (Geçmiş olsun) diye soranlara:

— Dalgınlık be birader, diyorum, kapıya çarptık işte...

Ama sağlam kalan bir gözüm daha olduğuna göre ilk fırsatta tetkikatımı tamamlamak üzere oraya gitmek niyetindeyim. Eğer ihtiyatlı davranmasını becerebilir, yahut tek gözle de yaşanabileceğine aklınız ererse siz de gelin. Herhalde bana dua edersiniz.

Fatih Bağırıyordu

— Bre yıkın şu kâfirleri karşımdan, diye haykırmaktaydı.

Fakat girtlağını ne kadar eziyete sokarsa soksun, kafasına ne büyüklükte kavuk geçirirse geçirsin, dünyayı titreten ünlü bir padişahtan çok mezeci tezgâhına yerleştirilmiş masum bir salamı andırıyordu.

Milâttan öncesiyle sonrasını ayırabilen kültürlü rejisör, tarihi romanlardan elde ettiği derin bilgisiyle, sanki eskiden boş zamanlarında bir kaç defa padişahlık yapmış gibi pişkin bir tavırla:

— Olmuyor, bir rejisöre derin bir görüş sağlayabilecek çapraz bakışlı gözlerini devirerek konuşmasına devam ediyordu:

— Bir padişah bağırdığı zaman yer gök sarsılmalı... O sakalların yok mu, o kara sakalların, konuşurken tiril tiril titremeli...

Ve bu derin açıklama karşısında, baş aktör, rejisörünün verdiği zelzele talimatına uyarak sakallarını titretmeğe çabalıyordu.

Böyle derin bir rejisöre rastlamışken röportaj yapmak fırsatını kaçıramazdım. Onun için hemen yanaştım. Daha bir şey söylememe kalmadan,

— Figüranlık için Hasan Efendiye müracaat edin, dedi.

Kendisine, vaktiyle firgüranlıkta yuttuğum takma bıyıkları mide ameliyatıyla aldıralı henüz çok geçmediğini, ikinci defa operatör pençesine düşmekten korktuğumu, maksadımın sadece röportaj yapmak olduğunu izah ederek sordum:

— Bu filmi hangi gayeyle çeviriyorsunuz?

Hakiki gaye, filmin su kaldırır, yahut kaldırmaz bir yerine tombul hanım köbekleri yerleştirip keseleri doldurmaktı. Fakat o, büyük bir ciddiyetle:

— Gayemiz şanlı tarihimizin altın yapraklarından birini halka sunmaktır, diye konuştu.

Altın stoku hakkındaki dedikoduların alıp yürüdüğü bu buhranlı zamanda halka böyle değerli bir yaprak bağışlamak hakikaten yabana atılacak bir şey değildi. Bu izahatten sonra şanlı tarihimizin kontrplak sarayına, bit pazarından alınma elbiselerle donatılmış cariyelerine, o yüce yadişahına ve tahta kılıçlarıyle fetihler yapmış bahadırlarına alıcı gözüyle baktım. Bu süprüntülerden altın yapabilecek bir adamın rejisörlük yerine ikmi simya ile uğraşması yahut elli kuruş yatırana bir

torba altın veren açıkgöz bankalardan birine müdür tayin edilmesini daha aklıma yakın buldum. Fakat karşımdaki idealist bir adamdı. Vezire dolmakalemle yazı yazdırıp medeniyetin beşiğinin bizde olduğunu gösterebilecek kadar idealist bir adam...

— Çalışmanızda ne gibi esaslara dayanıyorsunuz, dedim.

Boşluğa dayanıyordu. Fakat:

— Meşhur bir tarihi romancının eserine! diye cevap verdi. İsmi lâzım değil, kendisine dayanılan romancı, hakikî vakalarla(!) padişahların gizli harem hayatlarını kaleme alan, neferlerle bekârların hayran oldukları değerli bir yazardı. Hiç bir tarihçi, filân maocunu başının kerametini veya falan sultanın göbek taşına nasıl oturup da yıkandığını onun kadar derin anlatamazdı.

— Peki, dedim, bu tarihi esasları ortaya koyabileceğinize emin misiniz?

— Görmüyor musunuz? diye bana her an yıkılma tehlikesiyle insanı titreten dekoru gösterdi. Bu ihtişamı görmüyor musunuz?..

Gözlerim onun gibi şaşı olmadığı için:

— Hayır, dedim, maalesef göremiyorum.

— Haklısınız, diye gülümsedi, görebilmek için sanatkâr olmak lâzım.

Sanatkâr olup gecekonduları saray olarak görmeyi istedim. İnsan o zaman kolaylıkla saadetin eşiğinden attar, naidl bir kızı dünya güzeli, bir çöplüğü cennet sanabilirdi.

— Rejisörlükten evvel ne işle uğraşırdınız?

— Mezar taşı yapardım, cevabını verdi.

Sonra toparlanarak düzeltti:

— Yani heykeltraştım.

Bu kadar parlak maziei olan bir insan için yerli film yapmak ideal bir işti.

Ayrılmadan evvel, film çevirilirken akıl vermek hevesine kapılan her budala gibi ben de tarihimizin bu altın yaprağına bir damlacık katmak arzusuyla:

— Tanıştığımıza çok memnun oldum, dedim, mesleğinde

imtişamını sizin kadar gösterebilecek bir insan daha yoktur. Yalnız bir nokta var ki...

— Bir çok noktalar vardır, dedi.

— Biliyorum, bir çok noktalar var, ama beni bunlardan yalnız bir teki üzüyor. Şu zat Fatihti, değil mi?

— Evet, İstanbulumuzu zapteden adam.

— İstanbulu zapteden birinin kolundaki şu âdi saat sırıtmıyor mu acaba? Fatih gibi koca bir adam olsa olsa Omega marka bir saat kullanırdı.

— Asla, dedi, Fatih alçak gönüllü bir adamdı. Kullandığı saatin markasına bakmıyacak kadar mütevazıydı. Yoksa saati değiştirmeyi ben de bilirdim.

Çizmeyi aştığımı hissederek susturn, o da aktöre Fâtihin sesinin bağırdığı zaman nasıl çıktığını anlatmaya başladı.

İt Kuyruğu

Akbaba Mizah Yayınları Serisinden Aziz Nesin'in şimdiye kadar çıkan eserleri: Aziz Nesin'in yıllardan beri çeşitli dergi ve gündeliklerde imzasız yayımlanan en güzel hikâyeleri bu eserde toplanmıştır. İt Kuyruğu'ndaki hikâyeler dillerde dolaşmaktadır.

128 sayfa. Fiyatı 1 Lira

Bu değerli eser bitmek üzeredir.

Yedek Parça

İşte sizi hem düşündürecek, hem bol bol, gözleriniz yaşarıncaya kadar güldürecek bir kitap.

Hiciv ve mizah edebiyatımızın en güzel hikâyeleri bu eserde toplanmıştır.

FİYATI 1 LİRA

Adres:

AKBABA, Belediye. KlodFarer Cad. No. 8—10

İstanbul

TÜRKİYE TİCARET POSTASI
MATBAASI. İSTANBUL — 1956

1924 de İstanbulda doğdu. Liseden sonra, Hukuka devam ederken, tiyatro ile ilgilendi. Konservatuar imtihanında kazanamayınca fabrika işçiliği, öğretmenlik, fotoğraf yardımcılığı, mürettiplik, klişe ressamlığı gibi çeşitli işlerle geçimini sağlamağa çalıştı. Sonra film artisti oldu. Senaryo ve film dekorlarıyla da uğraştı. 16 yerli filmde oynadı.

Şimdi, fabrikada çalışmakta, film çevirmekte ve yazı yazmaktadır.

Fiyatı 1 Lira